Publicație lunară editată de DACIA REVIVAL INTERNATIONAL SOCIETY

DACIA magazin

Director fondator: Dr. Napoleon Săvescu

Nr. 24 - august – septembrie 2005

RUȘINE !!!

SUMAR

Noi nu suntem urmaşii Romei – Întoarcerea acasă

• ***Dr. Napoleon Săvescu***
pag. 2

Diplomaţie şi „servicii secrete“ la daci

• ***Viorel Patrichi***
pag. 7

Istoria naţională şi dreptul la adevăr sau pledoarie pentru un „AN DECEBAL în 2006”

• ***ing. Niculae Spiroiu***
pag. 5

Figuri de daci la… Louvre
• ***Prof. drd. Cătălina Lupu***
pag. 15

86 de ani de la salvarea Ungariei de comunism de către armata daco-română (3 august 1919)

• ***dr. Napoleon Săvescu***
pag. 18

Misteriosul cuvânt „*Ler*” din colindele româneşti

• ***Prof Maria Ciornei***
pag. 24

RUŞINE

pag. 31

„Dacia Revival International Society“- New York - Bucuresti

SCRISOARE DESCHISĂ

E.S. domnul Traian Băsescu,
Preşedintele României

Excelenţă,
Domnule Preşedinte,

Am onoarea să vă aduc la cunoştinţă că în zilele de 30 iunie - 1 iulie a.c., s-a desfăşurat la Hotelul „INTERCONTINENTAL” BUCUREŞTI al VI-lea Congres de Dacologie, având ca temă „KOGAION-Muntele Sfânt al Dacilor”.

Ca şi congresele de Dacologie precedente, desfăşurate începând din anul 2000, manifestarea a fost organizată de Societatea Internaţională „Reînvierea Daciei”, pe care am fondat-o în anul 1998 la New York, cu scopul de a încuraja, sistematiza şi sprijini eforturile românilor de pretutindeni îndreptate spre descoperirea şi punerea în valoare a izvoarelor documentare aflate în ţară şi în marile biblioteci şi muzee ale lumii, precum şi a vestigiilor de cultură şi civilizaţie ale străvechiului popor al traco-geto-dacilor, ai cărui urmaşi, peste milenii, suntem noi, românii.

Pe lângă organizarea celor 6 congrese, prin grija şi cu finanţarea societăţii au fost achiziţionate, traduse şi editate în limbile română şi engleză lucrări unicat din evul mediu şi epoca renaşterii, consacrate civilizaţiei traco-dacice. Au fost susţinute financiar săpături arheologice. S-au acordat premii şi burse tinerilor cercetători ai istoriei noastre vechi. A fost înfiinţat un sit electronic special cu un muzeu al dacilor şi se editează o revistă lunară „Dacia Magazin”. Au fost realizate monumente ale regelui Burebista (Orăştie, 2001) , Nicolae Densuşianu (Densuş, 2002), Plăcuţelor cu cea mai veche scriere de la Tărtăria (2003) etc.

Societatea noastră nu-şi propune să „rescrie” istoria veche a strămoşilor noştri, ci să restitue generaţiilor actuale şi celor viitoare, adevărul istoric despre originile poporului român, aşa cum rezultă acesta din izvoarele documentare nou descoperite şi din cercetări efectuate cu mijloace recente de investigare.

În condiţiile în care, din dorinţa atestării unei primordialităţi milenare de vieţuire în acest areal, istoriografia oficială din Bulgaria, Cehia şi, mai recent, din Estonia, acreditează teza obârşiei tracice sau dacice a popoarelor respective - bazate pe faptul că teritorile lor actuale făceau parte din suprafaţa întinselor şi puternicelor state traco-dacice de la cumpăna dinspre primul mileniu creştin - ni se pare absurd ca noi, românii, să ne cramponăm de anul invaziei Romane în Dacia – 106 e.n. – ca moment de început a ceeace s-a acreditat ca fiind „geneza poporului român”. Astfel, slavii şi bulgarii care au migrat în Europa în secolul 4-7 e.n. devin urmaşii tracilor şi geto-dacilor milenari, iar noi – adevăraţii geto-daci – suntem urmaşii câtorva legiuni romane care au staţionat temporar pe 14% din teritoriul regatului dac al lui Decebal.

Considerând anul 106 e.n. unul din momentele dramatice din istoria poporului nostru, nu „începutul genezei sale”, participanţii la al VI-lea Congres de Dacologie au decis ca următorul congres, din vara anului 2006, să fie consacrat omagierii rezistenţei strămoşilor noştri daci împotriva agresiunii romane şi comemorării marelui rege-erou Decebal, la 1900 de ani de la sfârşitul său tragic.

Totodată, m-au mandatat să vă rog să agreaţi ideea ca anul 2006 să fie declarat de către autorităţile competente „Anul Decebal” – aşa cum anul 2004 a fost consacrat domnitorului Ştefan cel Mare şi Sfânt, la comemorarea a 500 ani de la moarte - iar manifestările ştiinţifice şi culturale prilejuite de acesta să fie puse sub înaltul dumneavoastră patronaj.

Am fi deosebit de recunoscători, domnule Preşedinte, dacă veţi lua în considerare aspectele de mai sus,

Cu mulţumiri şi deosebit respect

Dr. Napoleon Săvescu,

Istoria neştiută a românilor

NOI NU SUNTEM URMAŞII ROMEI

• *Dr. Napoleon Săvescu*

ÎNTOARCEREA ACASĂ

(Continuare din numărul trecut)

La vârsta de 30 de ani Alexandru decide să se întoarcă acasă. Astfel îl găsim în toamna anului 325 î.d.H. undeva lângă Karaci, îndreptându-se spre Babilon, care devenise între timp centrul lumii sale, centrul imperiului său. Armata şi-a împărţit-o în trei grupuri:

1. Unul sub conducerea lui Craterus având 3 brigăzi de falange cu peste 10.000 de veterani (care de astă dată se întorceau acasă pentru a fi eliberaţi din armată); alături de aceştia mai erau 20.000 de soldaţi cu 200 de elefanţi care din valea Indului vor merge în Iranul de azi, trecând prin Bolan Pass (în general un drum fără dificultăţi).

2. Nearchus, în fruntea flotilei, va coborî de pe fluviul Indus, în Marea Arabiei mergând pe lângă ţărm, trecând prin strâmtoarea Hormuz în Golful Persic până la Chrax (Alexandria), de asemenea, fără să întâmpine dificultăţi, exceptând faptul că nu l-a putut întâlni pe Alexandru la Gwadar!

3. În sfârşit el, Alexandru, va alege un drum foarte ciudat de întoarcere acasă. El va străbate deşertul neospitalier al Makran-ului de-a lungul coastei Mării Arabice, undeva între Iranul şi Pakistanul de azi, având cu el cam 80.000 de cavalerişti.

De la Karachi la Bampur sunt peste 1000 de km de ţinut arid şi ostil, lipsit de vegetaţie şi în special de apă, când ai nevoie de ea. Asta nu înseamnă că, atunci când natura vrea, apa, ploile nu pot să apară; aşa s-a întâmplat cu armata lui Alexandru care în valea Kech-ului va fi izbită prin surprindere de un astfel de fenomen natural, potopul distrugându-i o parte din armată, arme, echipament. Ajungând în oaza fertilă a Turbat-ului, Alexandru îşi va odihni armata oferindu-i nu numai apă bună şi hrană, dar şi distracţii. De la Turbat la Pasni sunt cam 140 de km, dar traseul este foarte dificil. Aparent Alexandru a vrut să ajungă la mare pentru a-l întâlni pe Nearchus, cu vasele sale. Norocul însă nu-i mai surâde ca pe vremuri: armata sa obosită, chinuită de boli, nemâncată, lipsită de apă, se va transforma într-o hoardă disperată, târându-se prin deşertul nemilor. Poate că Alexandru a vrut să-şi pedepsească astfel armata necredincioasă care refuzase să-l urmeze dincolo de râul Beas. Ei îşi vor continua drumul de-a lungul Mării Arabice, până la Bandar-e-Abbas, unde Alexandru îl va întâlni pe Nearchus, întâlnire descrisă de istoricul Arrian ca foarte lacrimogenă. Armata lui Alexandru arsă de soare, bărboasă, cu plete lungi şi nespălate, prost hrănită, o întâlneşte pe cea condusă pe apă de Nearchus, sănătoasă, aşa-zis „nezgâriată". Plutarch îi descrie pe ofiţerii macedoneni (nu greci), ca având o constituţie solidă, cu apetit nestăpânit pentru beţii, sex şi violenţă, îmbrăcaţi în costume elegante, umblând paralizaţi de băutură şi gata de ceartă. El, Alexandru, va ajunge la Persepolis prin luna ianuarie a anului 324 î.d.H. unde, probabil, va regreta faptul că a distrus oraşul. În februarie va fi în Susa. El îşi va schimba capitala imperiului la Babilon. Între timp, iubitul său prieten, Hefaistion, căsătorit şi el cu o fată a lui Darius, va muri în condiţii ciudate, după unii. Alexandru va forţa aproape pe toţi oamenii lui să se căsătorească cu femei locale creând astfel o nouă populaţie, un nou popor. Pe cei mai încăpăţânaţi îi va plăti şi îi va trimite acasă, înainte de vreme, ca veterani.

Personal, Alexandru o ţinea din beţie în beţie, dacă ne luăm după fragmentele scrise de secretarul său, Eumenes din Cradia, datate din octombrie 324 î.d.H.. El, Alexandru, era un exemplu clasic de alcoolic. Nici Plutarch nu-l va ierta şi-l va descrie tot ca pe un alcoolic, acesta explicând comportamentul său din această perioadă: megalomanic, suspicios, maniac, depresiv, abuziv. Dacă-l analizăm azi din punct de vedere medical, considerând ca adevărat faptul că era alcoolic, putem spune: (1) La alcoolici lipsa de vitamina B-1 (thiamin) se caracterizează prin tulburări mentale mergând până la stări confuzionale care se pot transforma într-o stare apatică, cunoscută ca encefalopatia Wernicke (care se poate asocia cu un mers specific, ataxic şi cu paralizia nervului cranial 6). A suferit el, Alexandru, de aşa ceva? Tot la alcoolici putem întâlni aşa-zisul sindrom Korsakoff, o condiţie aşa-zis cronică de alcoolism care poate conduce la confuzie şi confabulaţie. Afectarea ficatului (hepatita alcoolică) se manifestă cu vărsături, febră, gălbeneală (icter). Tot la alcoolici putem întâlni: din cauza lipsei de fosfat probleme cardiace asociate cu oboseala musculară, ori lipsa de magnezium tetania; şi să nu-l uităm pe cel mai cunoscut efect al consumului cronic de alcool... delirium tremens:

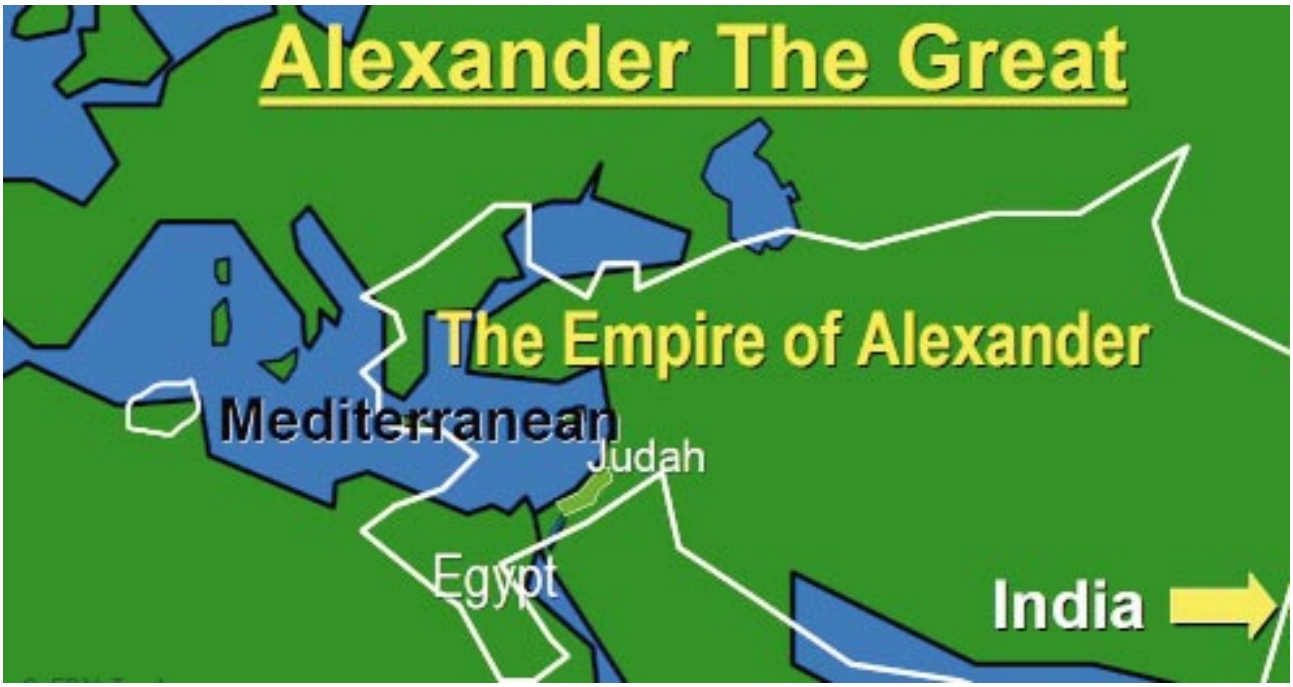

anxietate, tremurături ale extremităților, confuzie mentală şi halucinații. Personal, consider că el suferea deja de psihoza Korsakoff, combinată cu lipsa de Thiamină (vitamina B) tipică la alcoolici, Wernicke, care duce la probleme mentale, depresie, leziuni cerebrale, encefalopatie şi, în final, la moarte. El, Alexandru va muri pe 10 iunie 323 î.d.H., la aproape 33 de ani, după ce a zăcut la pat cu febră mai mult de o lună, apatie, slăbiciune musculară şi stare de confuzie aproape permanentă. Unii îi vor acuza pe greci că l-au otrăvit. Plutarch spune că: „nimeni nu a avut nici o suspiciune că a fost otrăvit… Olimpia, mama lui, ar fi fost involvata în acest omor, ori Iolas, fiul bătrânului general Antiparter, care i-ar fi administrat otrava. După alți scriitori, Aristotel l-a sfătuit pe Antiparter să aranjeze moartea lui Alexandru…“. În 11 iunie, 1998, în New England Journal of Medicine, doctorul David W. Oldach de la Universitatea din Maryland, SUA, specialist în boli infecțioase, crede că Alexandru a murit în urma unei febre tifoide, care i-a produs o paralizie ascendentă, provocându-i o moarte aparentă de lungă durată (încercând astfel să explice de ce corpul lui Alexandru a suferit un proces de descompunere foarte lentă).

Marele orator al Atenei, Demostene, a propus public să se mulțumească lui Iolas pentru otrăvirea lui Alexandru şi scăparea grecilor de sub ocupația barbarilor macedoneni. Faptul că Alexandru şi prietenul său, Hefaistion, au murit în condiții aproape similare şi la scurt interval unul de altul, sigur că ar putea întări această suspiciune. Botanistul Theofrastus, prietenul lui Aristotel, avea cunoştințe temeinice despre stricnină, dar, totodată, putem considera şi o combinație: alcoolism şi otrăvire. Să nu uităm însă, că acei oameni care au străbătut lumea antică, îndurând foame şi mizerii, boli ca malaria, difteria, dizenteria, au fost răniți şi îngrijiți în condițiile vitrege de atunci. În plus, excesul de alcool nu i-a întărit, ci dimpotrivă. Diodorus, o sută de ani mai târziu, va spune: „pentru macedoneni, Alexandru a realizat ce nici un alt rege nu a mai făcut-o şi nu o va mai face vreodată“; că a murit ca un alcoolic, ori ca un otrăvit, în final a contat mai puțin, mai mult a contat, însă, cine l-a urmat la conducerea imperiului. Aparent, cu limbă de moarte, avându-i împrejur pe generalii săi de bază, Ptolomeu, Seleucus, Nearchus şi alții, el a spus să-l urmeze CEL MAI PUTERNIC!

Aşa că, îl vom găsi pe Ptolomeu, rege al Egiptului, creând o dinastie macedoneană care se va sfârşi ca arhicunoscuta Cleopatra. Seleucus, cu nevasta lui Apama din Bactrian, va reface Babilonul şi-l va conduce cu succesorii săi. Astfel, „conchistadoruu macedoneni“ au devenit, nici mai mult nici mai puțin, decât regi.

Despre nevestele lui Alexandru se ştie că Roxana o va omorî pe Stateira, fata lui Darius. La rândul ei, va fi şi ea ucisă, împreună cu fiul ei, la 313 î,d.H. Despre Brasine şi fiul ei, Heracles, nu se va şti ce s-a întâmplat. Olimpia, mama lui Alexandru, va dispare şi ea în războiul civil ce va fărâmița Macedonia.

DIN CUCERIȚI CUCERITORI

Dacă grecii cuceriți de macedoneni, îngenunchiați, trimişi în armata macedoneană să moară pentru slava lui Alexandru, la început au avut numai de pierdut, ei vor fi câştigătorii de mai târziu. Ei vor străbate Egiptul, India şi vor răspândi elenismul, pe drumurile străbătute înainte sub

călcâiul ofițerilor macedoneni. Asia, India, Egiptul vor fi catalizate de cultura grecească.

În Egipt, Alexandria va deveni centru al civilizației. Inscripții în limba grecească se vor găsi peste toată Asia, India şi Pakistan. Aşa că grecii din cuceriți au devenit cuceritori. Ce s-a întâmplat cu corpul – sicriul lui Alexandru – nimeni nu ştie precis. În drum spre Macedonia el a fost furat de Ptolomeu şi dus în Egipt, la Memphis. De acolo la Sema, unde mii şi zeci de mii de pelegrini au venit să-l vadă. Unde a fost dus după aceea nimeni nu mai ştie. Interesant mi s-a părut ce a spus Michael Wood despre ce s-ar fi întâmplat în lume dacă Alexandru nu ar fi murit, care erau planurile lui de viitor:

1. Construcția unei piramide mai mari ca cea de la Giza, pentru tatăl său Filip.

2. Construcția unei flote militare de peste 1000 de vase cu care să cucerească tot bazinul Mării Mediterane.

3. Construcția unui drum care să lege nordul Africii de Gibraltar, cu porturi şi baze militare.

4. Construcția a 6 temple colosale în memoria prietenului Hefaistion, minuni ale lumii, amplasate pe teritoriul Macedoniei şi Greciei.

Dacă azi îl descoperim pe Alexandru Macedon schimbat în Alexandru cel Mare devenit, nici mai mult nici mai puțin, erou bulgar, albanez sau, culmea, grecesc înseamnă că lumea încă admiră curajul tânărului macedonean care, acum mai mult de 2000 de ani, a pornit-o pe urmele strămoşilor carpato-dunăreni, arieni, pelasgi, ori cum vreți să ne numiți, hotărât să-şi adjudece LUMEA.

Dar unde este El azi în manualele de istorie ale daco-românilor? Unde este El azi în inima şi memoria aromânilor adevărații lui urmaşi!

SFÂRŞIT

ÎN LOC DE EPILOG . . .

Aici ia sfârşit lucrarea NOI NU SUNTEM URMAŞII ROMEI a doctorului Napoleon Savescu, pe care am publicat-o integral, în serial, în paginile revistei Dacia Magazin. Această lucrare nu s-a dorit nici o clipă ca o alternativă la manualele de istorie care le sunt oferite elevilor şi studenților. Ea este mai degrabă un semnal de alarmă tras pentru a indica drumul greşit pe care circulă istoria noastră.Această carte face dovada incontestabilă, că istoria nu este o ştiință exactă, că oricând o lopată de pământ poate răsturna teorii care au rezistat sute de ani, sau că o dogmă ce părea definitiv bătută în cuie poate fi anulată printr-o simplă şi elementară deducție logică. Unul dintre cei mai redutabili adversari ai lucrării respective, istoric reputat şi recunoscut ca o personalitate a scrierii istoriei dacilor spunea „Nu pot nici în ruptul capului să fiu în consens cu ce se scrie în „Noi nu suntem urmaşii Romei" dar sunt ridicate acolo nişte probleme care ne fac să ne întrebăm dacă am mers pe o direcție bună în cercetarea noastră, probleme care ne dau cu adevărat bătaie de cap" Este aceasta în esență scopul şi menirea acestei lucrări. O lucrare apărută în 1999 şi care se află acum la cea de-a III-a ediție. Cu fiecare ediție însă autorul a avut grijă să completeze paginile acestei lucrări cu noi şi noi dovezi care să combată clasica şi mult prea simplista formare a poporului român din daci şi din romani. În prezent se lucrează la cea de-a IV-a ediție care va fi şi mai elaborată aducând cu sine, teorii ale unor mari cercetători contemporani care demonstrează vechimea reala a poporului nostru, rolul determinant în dezvoltarea civilizației europene . Tăblițele de la Tărtăria , întâia diasporă carpato-danubiană din cercetările celebrilor William Ryan şi Walter Pitman, plăcuțele de plumb de la Sinaia, sunt numai câteva din subiectele care vor lua loc în această a IV-a ediție, oferind un tablou cât mai vast despre istoria noastră scrisă şi nescrisă.

Este acesta deci, un sfârşit de drum şi totodată un început al scrierii unei lucrări care este şi va fi vie atâta timp cât pasiunea, răbdarea şi dragostea față de aceste meleaguri va dăinui în mintea şi în sufletul autorului.

Dacia Magazin

P.S. – Invităm pe această cale pe toți cititorii revistei noastre să-şi exprime părerile legate de această lucrare şi să ne trimită opiniile domniilor lor pe adresa redacției.

ISTORIA NAȚIONALĂ ȘI DREPTUL LA ADEVĂR
sau pledoarie pentru un „AN DECEBAL" în 2006"

Nici Carta ONU, nici Declarația Universală a Drepturilor Omului nu prevăd în mod explicit dreptul ființelor umane, al popoarelor, la adevăr. De aceea minciuna a devenit o adevărată armă în arsenalul celor care manevrează oameni, colectivități, națiuni, uneori cu scopul de a le subjuga sau distruge. Salvarea nu poate veni decât de la adevăr. Pentru că adevărul absolut este de natură divină, oamenii nu-l pot cunoaşte. Dar oamenii pot şi trebuie să cunoască adevărul relativ al faptelor lor, care le poate aduce izbăvirea de cei vicleni. Dreptul la adevăr este deci un drept natural, ca şi dreptul la viață. El nu mai trebuie înscris în legile oamenilor, în charte şi proclamații. Atunci când este ascuns cu rea credință, adevărul trebuie căutat şi scos la lumină, pentru apărarea celor ținuți în întunericul minciunii. De aceea trebie să acordăm tot respectul celor ce poartă făclia adevărului, luminând calea semenilor lor.

Unul dintre aceşti temerari este doctorul Napoleon Săvescu din New York, care a pornit o acțiune „pe front larg" de redare a adevărului istoric despre formarea poporului român, proclamând fundamentat în titlul principalei sale lucrări, afirmația şocantă pentru istoriografia oficială, dar bine primită de opinia publică: "Noi nu suntem urmaşii Romei". În această acțiune a investit şi investeşte – cum voi arăta mai jos – timp, eforturi, bani, entuziasm şi bun simț ştiințific, fără vreun interes personal, decât acela de a recupera şi reconstitui istoria adevărată a poporului nostru, viciată de minciună şi de oportunism.

Sub conducerea sa, şi în acest an, în zilele de 30 iunie-1 iulie, s-a desfăşurat la Hotelul „INTERCONTINENTAL" BUCUREŞTI al VI-lea Congres de Dacologie, având ca temă „KOGAION-Muntele Sfânt al Dacilor".

Ca şi congresele de Dacologie precedente, desfăşurate începând din anul 2000, manifestarea a fost organizată de Societatea Internațională „Reînvierea Daciei", pe care d-rul Săvescu a fondat-o în anul 1998 la New York, cu scopul de a încuraja, sistematiza şi sprijini eforturile românilor de pretutindeni îndreptate spre descoperirea şi punerea în valoare a izvoarelor documentare aflate în țară şi în marile biblioteci şi muzee ale lumii, precum şi a vestigiilor de cultură şi civilizație ale străvechiului popor al traco-geto-dacilor, ai cărui urmaşi, peste milenii, suntem noi, românii.

Pe lângă organizarea celor 6 congrese, prin grija şi cu finanțarea societății au fost achiziționate, traduse şi editate în limbile română şi engleză lucrări unicat din evul mediu şi epoca renaşterii, consacrate civilizației traco-dacice. Au fost susținute financiar săpături arheologice. S-au acordat premii şi burse tinerilor cercetători ai istoriei noastre vechi. A fost înființat un sit electronic special cu un muzeu al dacilor şi se editează o revistă lunară „Dacia Magazin". Au fost realizate monumente ale regelui Burebista (Orăştie, 2001) , Nicolae Densuşianu (Densuş, 2002), Plăcuțelor cu cea mai veche scriere de la Tărtăria (2003) etc.

Societatea „Reînvierea Daciei", nu-şi propune să „rescrie" istoria veche a strămoşilor noştri, ci să restitue generațiilor actuale şi celor viitoare, adevărul istoric despre originile poporului român, aşa cum rezultă acesta din izvoarele documentare nou descoperite şi din cercetări efectuate cu mijloace recente de investigare. Pentru aceasta trebuie să dovedim curaj, mândrie națională şi mai ales caracter pe măsura faptelor şi cutezanței marilor noştri înaintaşi, trăsături pe care să le înculcăm generațiilor actuale şi viitoare. Poate ar trebui să învățăm,

în această privință, din exemplul altor popoare. Din grija acestora pentru ca tinerele generații să fie ferite de influențele nocive ale momentelor negative ale istoriei lor. Nu să le proslăvească, așa cum proslăvim noi pe agresorii imperiali romani care ne-au distrus cetățile și sanctuarele, ne-au jefuit tezaurele și ne-au luat strămoșii în sclavie. Este semnificativ din acest punct de vedere faptul că timp de 25 ani după cel de al II-lea Război Mondial, în manualele de istorie ale copiilor japonezi se scria despre acest episod al istoriei universale numai atât: „s-a întâmplat (a avut loc) și am pierdut"

În condițiile în care, din dorința atestării unei primordialități milenare de viețuire în acest areal, istoriografia oficială din Bulgaria, Cehia și, mai recent, din Estonia, acreditează teza obârșiei tracice sau dacice a popoarelor respective - bazate pe faptul că teritorile lor actuale făceau parte din suprafața întinselor și puternicelor state traco-dacice de la cumpăna dinspre primul mileniu creștin - ni se pare absurd ca noi, românii, să ne cramponăm de anul invaziei romane în Dacia – 106 e.n. – ca moment de început a ceeace s-a acreditat a fi „geneza poporului român". Astfel, slavii și bulgarii care au migrat în Europa în secolele 4-7 e.n. devin urmașii tracilor și geto-dacilor milenari, iar noi – adevărații geto-daci – suntem urmașii câtorva legiuni romane care au staționat temporar pe mai puțin de o pătrime din teritoriul regatului dac al lui Decebal.

Considerând anul 106 e.n. unul din momentele dramatice din istoria poporului nostru, nu „începutul genezei sale", participanții la al VI-lea Congres de Dacologie au decis ca următorul congres, din vara anului 2006, să fie consacrat omagierii rezistenței strămoșilor noștri daci împotriva agresiunii romane și comemorării marelui rege-erou Decebal, la 1900 de ani de la sfârșitul său tragic.

Astfel s-a născut ideea ca anul 2006 să fie declarat „Anul Decebal" – așa cum anul 2004 a fost consacrat domnitorului Ștefan cel Mare și Sfânt, la comemorarea a 500 ani de la moarte - iar manifestările științifice și culturale prilejuite de acesta să fie puse sub înaltul patronaj al Președintelui României. În acest sens s-a trimis o scrisoare-apel domnului Traian Băsescu, pe care revista noastră o reproduce în facsimil. Pledăm și noi, prin aceste rânduri, pentru această idee. O facem cu atât mai mult cu cât nu putem să nu ne exprimăm consternarea în legătură cu răspunsul dat de fostul ministru al culturii și cultelor, d-na deputat Mona Muscă, la o interpelare formulată de Corneliu Ioan Dida, deputat de Constanța, prin care a făcut publică intenția acestui minister de a instituii ***„Anul Traian pentru 2006, cu ocazia aniversării a 1900 ani de la cucerirea Daciei de către Traian".***

Motivația acestei intenții este nu mai puțin înmărmuritoare: *„Vrem să punem în valoare patrimoniul cultural național, legat de aniversarea intrării teritoriului actualei Românii în orbis romanus, integrarea în lumea civilizată și începutul primei comuniuni de limbă, cultură și civilizație europeană*".

Să te cruceşti ca de ucigă-l toaca, nu altceva!

Oare sanctuarul dacic megalitic de pe muntele Godeanu - care străjuia Sarmisegetusa Regia cu multe secole înaintea cuceririi romane - ceramica, obiectele care dovedesc stăpânirea tehnologiei fierului, bijuteriile din aur și elementele de tezaur ce se descoperă frecvent în cuprinsul și vecinătatea Sanctuarului, la Grădiștea și însăși îmbrăcămintea dacilor de rând sau ținuta impozantă a nobililor lor, imortalizați în admirabile statui expuse în capitala imperiului de către înșiși învingătorii romani, ca să nu mai amintim de sacrificiul mândrului rege Decebal și a fruntașilor regatului său care au preferat să-și ia viața pentru a nu fi dezonorați la Roma, legați de carele triumfului lui Traian, nu sunt pentru onor Ministerul Culturii dovezi că civilizația pe aceste meleaguri n-a început la 106 e.n.?

De altfel, germenii acestei pe drept controvesate intenții ministeriale sunt conținuți chiar de interpelarea deputatului Dida care zice: *..."anul 106 marchează momentul în care începe, propriu zis, istoria românilor..."*, apoi compară cucerirea romană a Daciei – o tragedie pentru înaintașii noștri geto-daci – cu evenimentele cruciale din istoria altor națiuni, sărbătorite cu fast de către acestea: *„ ...Rusia - creștinarea de la 988, Ungaria - stabilirea maghiarilor în Panonia, de la 896, SUA - independența, la 1776, Franța – Revoluția de la 1789..."*.

Desmeticeşte-te măi nea Dida! Păi se compară? Evenimentele pe care le invoci sunt momente de glorie, victorii, pentru ăia, nu înfrângeri ! Noi eram creştinaţi de apostolul Andrei cînd ne-au cucerit romanii. După gândirea asta la un parlamentar român ne întrebăm pe bună dreptate: pe când]n Rom\nia un an Hitler sau Ribentrop sau Molotov ori Stalin? Că şi ăştia ne-au cucerit şi ne-au jefuit avuțiile.

Niculae Spiroiu,
Consilier „Dacia Revival Intl. Soc"
Înalt comisar de drepturile omului-„OADO"

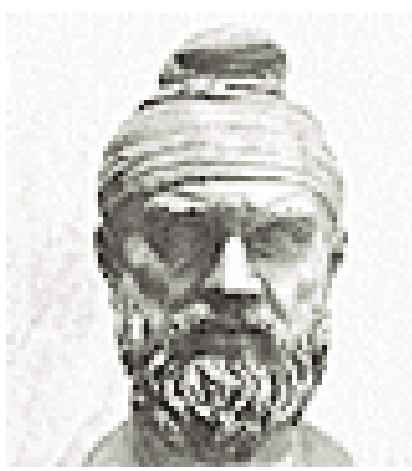

Diplomație și „servicii secrete“ la daci

Viorel Patrichi

DOMITIAN

Horațiu reține într-una din poeziile lui întrebarea tulburătoare a unui cetățean roman: „Ce mai ştii despre daci?“ De ce această preocupare? Pentru că - spune acelaşi Horațiu - „dacii se pricep mai bine decât toți la aruncarea săgeților“. Horațiu nu oferă alte detalii, dar, fie şi numai din aceste cuvinte laconice, putem presupune că, la Roma, lupii lui Zalmoxis dădeau fiori de groază. Chiar dacă Decebal nu amenința direct Cetatea Eternă, cum făcuse Hannibal.

Ajungând în conflict cu Imperiul Roman, cea mai mare putere a timpului, dacii au fost nevoiți să îmbine arta războiului cu diplomația, constituind practic primele servicii de informații de pe aceste meleaguri. Şi nu este o exagerare. Fără să acceptăm că au existat imperii bune şi imperii rele, romanii au pus bazele unei expansiuni perfecte, bazate nu doar pe o armată bine organizată, dar şi pe o structură militară informativă complexă, cu o logistică puternică. Logistica este secretul expansiunii romanilor şi creatorii de imperii moderne au preluat experiența.

Sigur, dacii nu aveau ministere de securitate şi orice activitate era subordonată acțiunilor militare. Regii daci controlau un teritoriu vast şi poruncile trebuiau transmise întocmai. Timp de peste 150 de ani, romanii au învăluit Dacia, cucerirea ei fiind amânată şi pentru că regii aveau structuri adecvate. Până când armele decideau, dacii foloseau tehnici complexe de informare, de interpretare a datelor concrete din teren, combinate cu negocieri. Se aveau în vedere nu numai marile desfăşurări de trupe, dar şi sisteme complexe de alianțe politice la Pontul Euxin, în Balcani şi până la Roma, sub ochii Lupoaicei. De la Burebista la Decebal, teritoriul regatului dac era întins, iar zonele de influență din jurul regatului depăşeau cu mult frontierele

controlate de diverşi vasali. Chiar dacă nu ştim ca dacii să fi scris despre aceste tehnici, cum a procedat generalul chinez Sun-Tzi,! pe la anul 500 înainte de Hristos, cunoaştem din diverse referinţe epopeea strămoşilor noştri şi în ce priveşte războiul umbrelor.

Informaţiile aveau un caracter preponderent militar, dar şi economic. Istoriografia veche foloseşte termenul „sol" pentru mai târziul „ambasador". Solul era purtătorul mesajelor scrise sau verbale, dar, de regulă, trebuia să aibă un acut spirit de observaţie. Mesajul lui putea fi oficial sau secret. Regii daci au folosit toate metodele pentru a bloca sau anihila invaziile pregătite de romani. Presiunea militară şi negocierile politice erau permanent însoţite de acţiuni mai discrete. Un exemplu, celebru de-acum, este Acornion pentru care cetăţenii din Dionysopolis (Balcicul de astăzi din Bulgaria) au dedicat o placă de marmură pentru merite deosebite. Acornion a ajutat cetatea şi a plătit organizarea festivităţilor dedicate zeului vinurilor. Cum grecii recunosc originea dacică a lui Dionisos, putem presupune că dacii formau majoritatea oraşului cu nu! me de zeu.

Cred că Acornion este primul spion din istorie, pentru care s-a ridicat un monument. Destul de impropriu, el a fost numit „ambasador". În realitate, Acornion a fost trimis la adversarul lui Cezar tocmai pentru subminarea Romei. Acornion trecuse pe la Argedava, unde l-a cunoscut şi pe tatăl lui Burebista. Inscripţia de la Dionysopolis este foarte edificatoare: „Împreună cu tovarăşii săi de drum cu un fiu al lui Theodorus şi cu Epi..., pe cheltuiala lui personală, a plecat în solie călătorind departe şi ajungând la Argedava, la tatăl lui Burebista şi întâlnindu-l, totodată a obţinut de la el... Oraş... Şi a dezlegat poporul... Şi în timpul din urmă, regele Burebista, ajungând cel dintâi şi cel mai mare dintre regii care au stăpânit în Tracia şi stăpânitor al tuturor ţinuturilor de dincolo şi de dincoace de Dunăre, Acornion a f! ost şi pe lângă acesta în cea dintâi şi în cea mai mare apropiere şi a obţinut cele mai bune foloase pentru patria sa, vorbindu-i şi sfătuindu-l în ceea ce priveşte chestiunile cele mai importante, atrăgându-şi bunăvoinţa regelui spre binele oraşului; şi toate celelalte (ocazii) oferindu-se pe sine fără să se cruţe în soliile oraşului şi luând asupra-şi fără şovăire primejdii, pentru a contribui în tot chipul la binele patriei. Şi fiind trimis de regele Burebista ca ambasador la Cn(aeius) Pompeius, fiul lui Cnaeius, imperator al romanilor, şi întâlnindu-se cu acesta în părţile Macedoniei, lângă Heracleea Lyncestis, nu numai că şi-a îndeplinit cu bine însărcinările primite de la rege, câştigând pentru acesta bunăvoinţa romanilor..."

Grecii aveau nevoie de protecţia celui mai mare dintre regi pentru a-şi continua afacerile. Ei nu doreau ridicarea Romei care voia să controleze căile comerciale din Mediterana, de pe Dunăre şi din Marea Neagră. Dacii respectau autonomia cetăţilor greceşti dacă dădeau dovadă de loialitate. Stratagema lui Burebista a eşuat. Pompei a fost învins de Cezar la Pharsalos, în Tesalia, şi a murit în Egipt.

Mai înainte, regele Zalmodegicos avusese relaţii de bună colaborare „secretă" cu Diodoros, Procritos şi Chearcos, pentru care cetăţenii din Histria s-au arătat la fel de recunoscători. Rubobostes, un strămoş de-al lui Burebista, a procedat la fel. Misiunea lui Acornion, trimis de Burebista la Cneius Pompeius, pentru a-l ajuta în tentativa de înlăturare a lui Iulius Cezar, demonstrează ce performanţă extraordinară au realizat dacii într-un moment dramatic pentru existenţa lor. Păstrând proporţia vremilor, să ne imaginăm ce ar fi ieşit dacă Saddam Hussein ar fi gândit măcar o clipă înlăturarea lui George W. Bush de la Casa Albă...

La fel ca Burebista şi prin aceleaşi mijloace, Dicomes a încercat să-l ajute pe Antonius contra lui Octavianus Augustus, care însă a învins în lupta de la Actium (31 înainte de Hristos). Pacea din anul 89, dintre Domiţian şi Decebal, arată că Roma, prinsă în războaiele cu marcomanii şi qvazii, accepta condiţii ruşinoase, impuse de daci. Tratativele au avut loc în Panonia, iar delegaţia dacilor era condusă de Diegis, probabil fratele lui Deecebal. Dio Cassius critică laşitatea împăratului roman: „Domiţian puse lui Diegis o diademă pe cap, ca şi cum ar fi fost un adevărat învingător şi omul în stare să dea un rege dacilor. (...) El cheltuise foarte mulţi bani pentru încheierea păcii, căci fără întârziere dădu lui Decebal nu numai însemnate sume de bani, dar şi meşteri pricepuţi la felurite lucrări folositoare în t! imp de pace şi de război şi făgădui să-i dea mereu multe altele..." Romanii transformau regate întregi în clienţi, după care aceste regate erau cucerite şi transformate în provincii.Fără excepţie. Deşi era unul din clienţi, regatul odrizilor din sudul Dunării şi din Dobrogea a fost desfiinţat în anul 46 şi transformat în provincie romană Moesia. Roles, un rege dac din sud-vestul Dobrogei, fusese ucis de romani, chiar dacă era supusul imperiului de mai mulţi ani. Roles colaborase cu armatele proconsulului Marcus Licinius Crassus împotriva altor regi daci, primise titlul de „prieten şi aliat al poporului roman", dar asta nu l-a salvat de la moarte. Pentru a evita o asemenea situaţie, Decebal va desfăşura o întreagă campanie diplomatică spre a-i atrage în lupta contra romanilor pe roxolani, pe bastarni şi pe buri. Parţii lui Pacorus al! II-lea au refuzat alianţa cu Decebal şi avea să-i coste scump mai târziu. Pentru acoperirea întregului teritoriu, Decebal avea structuri informative militare,

puternic diversifcate. (Astfel de tentative extreme vom mai întâlni cu mult mai târziu în istoria noastră, pe timpul lui Mircea cel Bătrân, care a încercat să instaleze sultani la Ţarigrad, „favorabili“ valahilor).

Dintre toţi regii noştri vechi, forţat de realităţi dramatice, Decebal a îmbinat cel mai bine politica, lupta deschisă şi războiul ascuns. Apollodor din Damasc reţine pe Columna lui Traian mai multe scene cu soli, dar una singură este atipică, pentru a fi considerată tot o solie. Este vorba despre momentul în care Traian se află faţă în faţă cu un dac pe care luptătorii romani tocmai l-au trântit jos de pe un catâr în faţa împăratului. Este greu de admis că marele rege ar fi trimis un prăpădit călare pe un catâr, care să-i ducă împăratului un text scris pe o iască, aşa cum susţin istoriografii. Nu există încă elemente pentru descifrarea enigmei, dar momentul este deosebit de semnificativ pentru a fi tratat superficial.Este vorba de tabloul 9 de pe Columna lui Traian, aşa cum a descris-o Conrad Cichorius. Traian este însoţit de sfetnicii ! Claudius Livianus şi Glitius Agricola. În faţa împăratului, un om îmbrăcat sumar este trântit la pământ de pe un catâr. Scena este dinamică. În cădere, omul se sprijină pe mâna dreaptă, are piciorul stâng în aer şi scapă un obiect rotund ca un disc. Istoriografii spun că acel disc era o iască, un burete enorm. Iasca e plină de puncte. Omul ţine braţul stâng peste iască, prin urmare nu vrea să arate împăratului ce poartă asupra sa. Nu are barbă şi poartă părul scurt, ceea ce i+a determinat pe comentatori să afirme că este bur, iar nu dac. După unii istoriografi, burii erau un trib germanic, strămoşii suebilor. Trebuie să admitem că un sol trimis de regele regilor nu venea pe un catâr în faţa lui Traian, aşa cum cred istoricii. Catârul era şi este considerat un animal inferior în lumea europeană a timpului, la fel ca măgar! ul, prin urmare nu putea fi folosit decât de cineva de origine socială extrem de modestă sau de un om care nu dorea să iasă în evidenţă. O eminenţă cenuşie, cum am spune azi.

Dio Cassius menţiuonează un incident similar, fără să ofere detalii despre o presupusă solie: „Pe când Traian mergea cu oastea împotriva dacilor, spre Tapae, unde era tabăra barbarilor, i-a fost adusă o ciupercă mare, pe care sta scris, cu litere latine, că ceilalţi aliaţi şi burii îl sfătuiesc pe Traian să se întoarcă din drum şi să facă pace“. Văzând tabloul 9 de pe Columnă, istoricii l-au asociat mecanic - putem spune - cu descrierea făcută de Cassius Dio. Oricum, nu putem crede că un sol putea sta în faţa împăratului într-o poziţie atât de indecentă şi, în acelaşi timp, să-l mai şi ameninţe pe cel mai puternic om al lumii. Explicaţiile oferite de istorici trebuie privire deci cu toate rezervele în acest caz. Ei cred că solul, dacă ar fi fost arătat căzut cu fruntea la pământ în faţa împ! ăratului, nu ar fi putut etala concomitent uriaşa ciupercă. Realitatea istorică explică mai bine scena. Burii şi sarmaţii nu au acceptat propunerile romanilor de a rămâne neutri. Istoricii cred că solul bur îl avertiza astfel pe Traian că burii îl susţin deschis pe Decebal. Aceeaşi realitate istorică este mult mai complexă. Cetatea Buridava este pe malul Oltului, mai sus de Stolniceni. Iar burii - spun aceiaşi istorici - locuiau la nord de Tisa. Cum se împacă aceste lucruri? Cuvântul „bhuri“ din limba primordială (indoeuropeană, cum spun lingviştii comparatişti) exista în limba dacilor şi îndemna „puternic“, „bogat“. Radicalul „bhuri“ poate fi regăsit în numele dacice Buridava, Burebista, Burus, Burcentius etc. De altfel, Vasile Pârvan, la fel ca Brandis, îi consideră pe buri daci din zona Buridava! . Radicalul „bhuri“ se întâlneşte şi ‘een limbile de origine germanică. Dar de ce ar fi avut Decebal interesul să-l prevină pe Traian că are aliaţi puternici? El prefera factorul surpriză, ca toţi marii conducători de oşti. Simpla amânare a războiului nu este un argument suficient. Omul din scena 9, căzut pe spate la propriu în faţa lui Traian, sub privirile consternate ale sfetnicilor imperiali, a fost prezentat când ca sclav roman, care lucra la bucătărie, cu o strecurătoare în mână, când cioban cu o roată de caşcaval, leşinat de spaimă la auzirea trâmbiţelor imperiale, când ca sol bur. Coroborând elementele, cred că este mai degrabă un mesager secret, trimis de regele regilor în tabăra lui Traian, la un destinatar de care nu ştim încă nimic.

Evident, interpretarea oferită de Dio Cassius e cea mai comodă, însă modul în care scultporul - contemporan al evenimentelor - prezintă scena trimite la cu totul altă semnificaţie: mesager sub masca unui călător umil. Să presupunem că Decebal voia într-adevăr să-l impresioneze pe Traian cu aliaţii săi puternici. De ce s-ar fi folosit de un individ modest? Efectul unei asemenea solii chinuite asupra împăratului ar fi fost nul.

Atunci când nu există suficiente probe, cercetarea istorică şi lingvistică se bazează pe comparaţie cu elementele accesibile în momentul cercetării. Scena mesagerului cu iască este unică pe Columnă. În tablourile 20-21, sculptorul prezintă într-adevăr o solie a burilor şi sarmaţilor. Nimic din umilinţa prezentată în tabloul 9. Pedeştri sau pe cai, burii şi sarmaţii au o atitudine dârză. Cavalerii nu vin în faţa împăratului pe măgari sau pe catâri, ci pe cai puternici. Deşi evoluţia războiului era acum în defavoarea lui Decebal, cei cinci comati daci din tabloul 21 nu se umilesc. Ei cer pace şi îl înfruntă cu privirea pe Traian. Nimeni nu cade la pământ, chiar dacă situaţia de pe front era dramatică pentru ei.

Cum era şi normal, Decebal s-a

folosit şi de unii dezertori din armata romană pentru a obține informații. Cichorius este sigur că dacii, ajutați de sarmați în zale, au atacat cetățile romane din Moesia Inferioară (tabloul 24). Luptele au loc la Nicopole şi dezertorii-informatori apar pe Columnă.

În tablourile 38-39, sculptorul prezintă doi daci comati, care protestează în fața împăratului. Poate fi o nouă solie a lui Decebal, dar nici la ei nu întâlnim nici o urmă de umilință, deşi situația tactică era dezastruoasă pentru regele regilor. În tabloul 45, Traian, însoțit de Licinius Sura şi Claudius Livianus, primeşte un nobil dac (pileatus), care a căzut în genunchi. Piletul priveşte î'nsă drept în ochii împăratului. De altfel, sculptorul arată acelaşi invariabil respect față de demnitatea dacilor, lucru pe care unii istorici nu-l pricep încă. Scena capitulării lui Decebal după primul război din tablourile 61-63 prezintă mai mulți comati şi pileati, care depun armele şi cer pace. Dio Cassius face o afirmație stranie: „Decebal a mers la Traian, căzând la pământ, închinându-i-se şi azvârlind ar! mele". Meşterii care au evocat imediat evenimentele în piatră îl arată însă pe Decebal pe fundalul scenei. Regele s-a urcat pe o stâncă, aşa cum e prezentat când supervizează luptele pentru a avea perspectivă. El priveşte spre scena închinării oştenilor săi, dar nu se predă. Prin urmare, trebuie să fim foarte rezervați şi față de unele informații oferite de Dio Cassius.

„Arată-te puternic atunci când eşti slab şi slab când eşti puternic", recomanda Sun-Tzi în „Arta războiului". Deecebal s-a comportat întocmai. Şi tot Sun-Tzi îi împărțea pe agenții secreți în cinci categorii: „agenți indigeni, adică originari din ținutul inamic, agenți interiori, agenți dubli, agenți ce pot fi lichidați şi agenți volanți. O armată fără spioni este ca un om fără ochi şi urechi." Acornion se încadrează în descrierea făcută de Sun-Tzi, care spune adevăruri universal valabile: „Alegem oameni inteligenți, dotați, prudenți şi capabili să-şi croiască un drum către aceia care, în tabăra inamică, sunt intimi cu suveranul şi cu membrii nobilimii. Astfel, ei sunt în măsură să observe mişcările inamicului şi să-i cunoască ac! țiunile şi planurile. Odată informați asupra situației reale, se întorc să ne informeze. Iată de ce ei se numesc agenți volanți". Un astfel de agent volant este şi personajul căzut de pe catâr în fața lui Traian, aşa cum îl prezintă Apolodor pe Columnă. Copleşiți de cea mai mare putere a timpului, dacii vor întreprinde chiar şi măsuri economice pentru subminarea imperiului. Ei au bătut dinari romani cu mult înaintea venirii lui Traian, făcându-i să circule în spațiul imperial. În termeni actuali, o asemenea măsură îți ajută propriul comerț şi duce la creşterea inflației în țara inamicului. La fel va proceda mai târziu Ştefan cel Mare cu Imperiul Otoman.

CÂT DE MULTE ASEMĂNĂRI ... OARE KURZII ŞI ROMÂNII SUNT POPOARE ÎNRUDITE?

Ali Husein Kerim

Cînd am venit prima dată în România şi eu, ca orice străin, am trăit sentimentul singurătăţii. Cu toate acestea, datorită faptului că am umblat prin nenumărate locuri din lume, am dobîndit capacitatea de a mă adapta rapid mediului în care mă aflu. În România, m-am simţit străin doar pentru câteva ore.

În anii 1980 cunoscusem cîţiva români în Libia. Totuşi conversaţiile purtate erau fie în arabă, fie în engleză. Din această cauză nu am putut să-mi dau seama de asemănările dintre limba kurdă şi limba română. Cînd am venit prima dată la Bucureşti, m-am cazat la un hotel. În timp ce serveam o vafea la barul hotelului, un domn care servea o băutură, crezînd că sunt român a început să-mi vorbească. Înţelegeam ce spunea. Vorbea despre politică, amintea de diferenţele dintre vechiul şi noul regim. Aşa cum se întîmplă în orice ţară, vorbele sale reprezentau nemulţumirea păturii de mijloc a societăţii. Când îl ascultam cu mai multă atenţie mi-am dat seama că înţelegeam şi mai bine ce vorbea. Într-un final, cînd m-a întrebat „nu e aşa?“ i-am răspuns în limba mea „wasaye“ (aşa este) . Acest cuvînt îşi găsise singur locul. Ulterior, când mi-a adresat întrebi foarte lungi nu l-am mai înţeles deoarece nu eram încă obişnuit cu sonoritatea limbii române. Bineînţeles că atunci când i-am spus în engleză că nu ştiu limba română nu i-a venit să creadă. După ce şi-a dat seama că este adevărat, s-a supărat că l-am lasăt să vorbească atăta timp deşi nu-l înţelegeam. Totuşi, când i-am explicat că în esenţă înţelesesem ceea ce spusese s-a liniştit.

Mai târziu, această situaţie mi-a trezit curiozitatea şi am încercat să găsesc asemănări etimologice cu lima kurdă a fiecărui cuvânt românesc pe care îl învăţam. Când ulterior am aflat că şi alţi kurzi care trăiau în România sunt de aceeaşi părere, mi-am dat seama că nu mă înşelam. Partea interesantă a lucrurilor este că în comparaţie cu alţi străini, kurzii învaţă limba română mult mai repede şi atunci am ajuns la convingerea că aceasta nu este o simplă coincidenţă. Bineînţeles că nu orice kurt poate oferi acestui fapt o conotaţie. Numai cei care ştiu cîteva dialecte ale limbii kurde precum şi alte limbi străine pot înţelege mai uşor aceste conotaţii. Am susţinut acest lucru oridecâte ori mi s-a oferit ocazia. Totuşi, nimeni nu a fost interesat sau aveau cunoştinţe istorice cuprinse într-un anumit clişeu. Noile teze ale istoricilor români apărute în ultimul timp mi-au dat curaj şi consider că este potrivit să public observaţiile mele, acest lucru ne mai fiind un secret. Cine ştie, poate că observaţiile mele vor avea calitatea de a confirma noile aserţiuni ale oamenilor de ştiinţă. Poate chiar îi va îndruma să efectueze cercătări în Kurdistan, ca sursa de bază.

Nu sunt un istoric, dar studierea şi cercetarea ei reprezintă unul dintre hobby-urile mele primordiale. Datorită faptului că poporul kurd se află încă în faza de luptă pentru independenţă, fiecare kurd, prin mijloace proprii, face singur cercetări istorice care să susţină această luptă. Cercetarea şi studierea istoriei kurzilor este foarte anevoioasă şi datorită faptului că, nici în secolul XX, aceştia nu au un stat. De altfel, statele care guvernează, nu permiteau ca acest lucru să fie posibil. Pe măsura ce lupta pentru independenţă a Kurdistanului s-a dezvoltat, s-au dezvoltat şi posibilităţile noastre de cercetare şi studiere a istoriei.

Realitatea ce a ieşit la suprafaţă în prezent, considerăm că este destul de interesantă şi celor care doresc să-şi cunoască propriile origini, le recomandăm să-şi înceapă cercetările din Kurdistan. Istoric vorbind, Kurdistanul reprezintă punctul în care se intersectau drumurile popoarele migratoare din vest şi din est. Kurdistanul este izvorul fluviilor Tigru şi Eufrat. O mică parte se află în mesopotamia de jos şi o mare parte în mesopotamia de sus. Vă puteţi da seama !? La sud este peninsula arabă cu deşerturile şi clima ei uscată, la est sunt stepele Anatoliei. Această zonă aflată exact în centrul unei astfel de aşezări geografice are un ecosistem perfect pentru traiul uman şi deţine cantităţile mari de apă. Chiar şi acum, teritoriile pe care populaţia kurdă s-a răspîndit are la sud golful persan, la nord are marea neagră, spre sud vest se întinde până la marea mediterană şi de acolo pînă spre interiorul anatoliei. Populaţia kurdă trăieşte pe teritorii ce se întind chiar până înTurcmenistan, Azerbaican, Armenia şi Georgia. Cert este că în trecut graniţele acestor teritorii de întindeau până în Afganistan şi India. În prezent graniţele Kurdistanului sunt formate din Munţii Taurus, Munţii Zagros, şi Caucaz precum şi vârful Ararat şi Elbruz. În această situaţie dacă privim zona orientului mijlociu ca un organism uman, prin geografia sa perfectă, Kurdistanul este coloana vertebrală a acestuia. Datorită acestei poziţii eficiente a Kurdistanului, de-a lungul istoriei au existat migrări permanente interne şi externe. Referitor la acest lucru, în multe ţări există o mulţime de popoare care se aseamănă cu kurzii. Cu toate acestea nicăieri nu există asemănări aşa cum sunt asemănările ci poporul român. Din această cauză consider că este necesar ca această problemă să fie comparată şi adoptată din mai

multe puncte de vedere.

Strămoşii kurzilor nu aparţineau grupei lingvistice indo-europene. Poziţia actuală a fost dobândită prin intermediul migrărilor triburilor indo-europene care au venit ulterior. În prezent fac parte din grupul lingvistic indo-european de origine ariană.

Românii aparţin grupei lingvistice indiano-europene. Conform cercetărilor, poparele cu rolul cel mai mare în formarea naţiunii române sunt tracii, geto-dacii, sarmaţii (alanii, roxalani, iagizii) şi romanii. Dacă se observă cu atenţie, cu excepţia romanilor, celelalte popoare sunt cele care acoperă cea mai îndelungată perioadă. Pe de altă parte, entitatea care avea o structură geografică precum munţii Carpaţi şi fluviul Dunărea demonstrează că aveau o civilizaţie mai veche decit cea a romanilor. În prezent, în România nu există nici o denumire care să evoce numele civilizaţiei de care am vorbit anterior. Există însă influenţe adiacente şi rămăşiţe arhiologice. Cu toate acestea există triburi kurde care au denumiri ale civilizaţiilor despre care vorbim. Fără îndoială că acest lucru se datorează faptului că nu au fost soţionate încă problemele sociale din Kurdistan. Din această cauză avem posibilitatea de a observa trecutul în prezent.

În prezent, în Kurdistanul de sud există un trib denumit Sarmi şi care aminteşte de sarmaţi. Deasemenea există şi o confederaţie a unui trib numit Ertus sau Etrus. Această confederaţie are o populaţie numeroasă. Este amplasată la sud de lacul Van între oraşele Zaho şi Duhok. Triburile aferente acestei confederaţii sunt : tribul Alan, Ezdinan, Gevdan, Graviyan, Hevişiyan, Huleylan, Mahmuran, Qeşuran, Piran, Şerefan, Şidan, Zewkan, Ziriki, Zeydan. Acum , dacă vom compara acestea cu România vom descoperii lucruri interesante.

Ertuşi = Etrusci, adică întemeietorii Romei

Alan = Alani

Ardalan = Ardelean (în Kurdă înseamnă locul Alanilor)

Sacoyi = Sciti

Deasemenea exista un trib numit Dataca şi aparţinea confederaţiei Sencabi. Acest trib fiind amplasat între Pawa şi Maydeşt.

Dataca, (ultima silabă ...ca, în kurdă se citeşte „gia“) = Dacia

Urmaşii sarmaţilor, alanilor şi dacilor încă mai trăiesc în Kurdistan. Oricât de multe diferenţe religioase ar exista între ei şi români, aceştia se aseamănă foarte mult atât prin datini cât şi din punct de vedere istoric. Numai istoricii sunt cei care pot demonstra când şi în ce perioadă a început apropierea dintre kurzi şi români. După cum se ştie mezii au jucat un rol important în formarea kurzilor de astăzi. Oricâtă influenţă ar fi avut huriţii, gutienii, elamiţii, sumerienii, kaldaharii, urarţii, mitanii şi hitiţii (de altfel, toate aceste popoare au aceleaşi origini), cea mai evidentă dintre ele este cea a mezilor. Graniţele imperiului mezilor se întindeau din balcani până la india. Se presupune că au venit din europa de nord, au trecut prin europa de sud-est şi de acolo au trecut în Caucaz şi de aici s-au oprit în Kurdistanul de astăzi. Mezii, în anul 727 Î.Hr., şi-au întemeiat stat şi în anul 612 Î.Hr. au distrus imperiul asirian şi au ajuns pe culmile puterii. Aspectul pe care vrem să-l punem în vedere aici sunt asemănările dintre mezi şi daci. Bineînţeles că asemănările dintre daci, sarmaţi şi alani sunt o realitate care nu poate fi supusă discuţiilor.

Dacă analizăm sistemele de organizare şi conducere, cu toate că mezii par ceva mai dezvoltaţi, sunt aproape la fel. La Mezi nu exista despotismul. Alegerea regelui şi deciziile importante erau realizate de către un sfat format din oameni în vîrstă. Aceleaşi situaţii se întâlneau şi la daci. Mezii, împotriva duşmanilor puternici, foloseau gărzile naţionale populare şi aplicau tehnica de război a gherilelor. Dacii au procedat la fel împotriva Romanilor. La mezi, autoritatea religiei avea o influenţă foarte mare. Chiar dacă în primele etape au existat influenţe mitracice, în esenţă a fost Zoroastrismul. Zarathustra (Zoroastru) în fapt era mez. Adică de origine mezică. De aceea odată cu apariţia lui Zarathustra începe perioada de dezvoltare a mezilor.

Conform Zoroastrismului corpul merge în pământ, iar lumina care reprezintă sufletul în Ahura-Mazda (divinitatea supremă, creatorul lumii şi păzitorul oamenilor – Dumnezeu lumină veşnică). Ulterior sufletele se reîncarnează în alte timpuri şi nume. Zoroastrismul cunoscut în esenţă ca dualism, susţine monoteismul. Focul şi soarele sunt cunoscute ca fiind lucruri sfinte. Cultul soarelui şi focul, reprezentantul său pe pământ, sunt cunsocute ca simboluri ale purităţii şi absolutului şi în templele zoroastriene focul nu trebuia să se stingă niciodată.

Dacă se observă cu atenţie, aceleaşi lucruri pot fi regăsite în credinţa dacilor. Zalmoxis, chiar dacă nu era la acelaşi nivel cu Zoroastru (Zarathustra), pentru daci era tot un profet. Religia zoroastris a ajuns să fie cunoscută în zilele noastre prin intermediul cărţilor scrise. Această carte denumită Avesta (Cartile sfinte ale vechii religii zoroastriene – Sfânta Septada si Amesa Spenta) a fost cartea de căpătâi pentru toate religiile monoteiste. Dar Zalmoxis a avut ocazia să devină religie oficială pe când religia zoroastriană era religie oficială. Această situaţie poate fi întâlnită în cele mai stricte forme în perioada perşilor. Conform lui Zamolxis sufletul şi trupul sunt separate şi susţine reîncarnarea sufletului ca şi Zoroastrismul. L afel ca în Zoroastrism susţine un dualism apropiat monoteismului. De asemenea, au aceleaşi datini de sacrificare a animalelor mari. Dacii nu-şi plîngeau morţii. Pentru că ei credeau în viaţa de apoi a sufletului. Şi în Zoroastrism plîngerea morţilor era considerat un păcat deoarece se credea că plînsul împiedică despărţirea

sufletului de trup şi înălţarea sa la Ahura-Mazda. Din această cauză nu se plângea. O altă asemănare importantă dintre Zalmoxis şi Zoroastru (Zarathustra) o constituie retragerea acestora în peşteri. Prin analizarea atentă se observă cum aceleaşi lucruri se completează reciproc.

Din cîte se ştiu, odată cu acceptarea Zoroastrismulului de către mezi nu au mai existat morminte pentru cei morţi. În afară de primele etape nici măcar pentru regi nu existau morminte. Acest fapt joacă un rol negativ în descoperirea mai multor informaţii despre mezi. Dacă nu ar fi fost înscrisurile în piatră sau dacă nu ar fi existat menţiuni făcute de vecini am fi deţinut foarte puţine informaţii referitor la această perioadă. Istoria unui popor se învaţă cel mai mult din obiectele şi înscrisurile puse în morminte odată cu îngroparea morţilor. Mezii lăsau corpurile neînsufleţite ale morţilor pe culmi înalte pentru a fi prada animalelor sălbatice. Conform concepţiilor lor, pe cît de repede dispărea carnea trupului pe atît de repede sufletul ajungea la Ahura-Mazda şi se reâncarna. Mai tîrziu, regii persani au schimbat această datină. Până nu demult, cu excepţia cătorva cazuri, nici dacii nu aveau morminte. Pe de altă parte, în cultul Kogaion există ritualuri care fac legătura cu existenţa înmormîntărilor la mezi.

Numele lui Zamolxis şi al lui Zoroastru (Zarathustra) încep cu litera „Z“. Aceasta este oare o coincidenţă? Originea lui Zamolxis nu este cunoscută. Conform unei ipoteze Zalmoxis ar fi fost ucis de către cei care credeau în el. Conform unei alte ipoteze Zoroastru (Zarathustra) ar fi fost ucis de cei care credeau în el sau de cel mai apropiat prieten al său.

Numele celui mai cunoscut rege al mezilor este Diyako. Acest nume nu nu seamănă cu pronunţia cuvului Dac? De asemenea eroul negativ al mitologiei newroz existentă cu mult înaintea mezilor se numea Dehak şi acesta se asemănă cu pronunţia Dac. Totodată, se spune că Zamolxis a fost pronunţat mai întâi Zalmoş iat mai tîrziu Salmos. Exact invers, pornind de la Salmos trebuie ajuns la Zamolxis. Zamolxis este pronunţarea greacă iar Salmos este pronunţarea cea mai apropiată din limba dacă. Nu se ştie ce simboloizează dar în zilele noastre, în Kurdistanul de est există un râu numit Salmas. Toţi au o dilemă în ceea ce priveşte înţelesul acestuia. Primul nume al acestui râu a fost Salmas. Ulterior chiar dacă perşii i-au schimbat denumirea acest râu a fost amintit cu acelaşi nume. Chiar dacă şahul Riza Pehlewi l-a schimbat cu denumirea Şahpur, noul nume nu a fost folosit niciodată şi a rămas până în zýlele noastre ca fiind râul Salmas. Există posibilitatea ca Salmas în trecut să fi fost Zalmas. La baza acestei afirmaţii ar putea fi existenţa unui „Hercule“, din timpul mezilor, care se numea Zal şi era fiul lui Rüstem. În înscrisurile şahului Firdewesi acesta este reprezentat ca fiind iranian. A fi iranian nu înseamnă a fi pers, în fapt, înseamnă a fi arian. Este evident că la numele de Zal, vestitul tată a lui Rustem,i-a fost alăturat cuvîntului „mezin“ sau mesin“ care înseamnă „mare“. Şi astfel se înţelege „marele Zal“. Se ştie că Zalmoxis era un războinic şi avea poziţia de conducător. Nu trebui exclusă supoziţia că oraşul Salmas ar fi fost întemeiat în amintirea sa sau că ar fi fost întemeiat chiar de către el.

Kogaion sau Komagenemi?

În limba modernă kurdă pentru denumirea „munte“ sunt utilizate două cuvinte. Unl este „Ko“ iar celălalt este „Çiya“. Sensul lui „ko“ este „loc înalt“ iar al lui „xwe“ creator, adică „locul creatorului“. Şi „Ciya“ are acelaşi sens. Ci = loc, ya = este denumirea creatorului tuturor zeilor şi anume „ea“. La sumerieni „ea“ este primul şi cel mai important creator. Şi mai corect, este simbolul societăţii matriarhale. Adică, „çiya“ reprezintă aşezământul zeiţei, iar „ko“ cel al zeului. Al doilea, s-a utilizat odată cu trecerea de la societatea matriarhală la cea patriarhală. În prezent ambele sunt utilizate în dialecte diferite.

Chiar dacă în limba kurdă Kogaion are cîteva moduri de pronunţie, înţelesul este acelaşi. În kurdă ko=munte, giyan (ghian) = suflet, Koegian = muntele sufletelor, iar o altă interpretare poate fi ko=munte, xweyan=zei, Koxweyan= muntele zeilor. Este evident că limba kurdă include cuvinte vechi indo-europene. Se ştie că aceste cuvinte arhaice au dezlegat multe mistere foarte vechi. Conform acestora, putem susţine că limba kurdă din zilele de azi este foarte apropiată limba dacă. În continuare vom aborda cîteva asemănări lingvistice.

Este important ca aici să amintim şi de o altă asemănare importantă. Între oraşele Malatya şi Adiyaman din Kurdistan există un munte numit Nemrut. Pe culmile acestui munte există un templu considerat tronul zeilor. Acestuia i se spune civilizaţia Komagene. Înţelesul acesteia în kurdă este următoarea : ko=munte, magene= magician, adică „muntele magilor“. La mezi preoţii Zoroastrismului erau numiţi „magi“. De aici ţi originea cuvintului magýcýan. La români există denumirea de „vraci“ şi acest cuvînt odată cu aparýţýa magýlor a început să fýe cunoscut în limba kurdă, ca minciună, lucru în care nu trebuýe să crezý. Ýmportanţa „vracilor“ care se ocupau cu incantaţii şi vrăjitorýý a fost detronată de „magi“. În această situaţie Komagene, este cunoscut ca muntele magilor. Magii, într-o mentalitate ce are la bază contopirea zeilor eleni cu Zoroastrismul, îşi propuseseră eliminarea conflictelor şi contradicţiilor dintre religii şi dominarea cultului soarelui. Şi iarăşi, aşa după cum se obişnuia şi la daci, la sărbătoarea anuală şi cele de comemorare, oamenii, cu torţe în mâini, escaladau muntele peste noapte pentru ca dimineaţa să urmărească răsăritul soarelui de pe vârful acestuia. Asemănarea dintre denumirile Kogaion şi Komagene nu poate fi întîmplătoare. Amândouă reprezintă aceeaşi formă de cult dar, în locuri diferite.

De asemena există multe asemănări ale munţilor ca

locuri sfinte. De exemplu, în Carpaţi există denumiri ca Baba Dochia. Aceeaşi situaţie este întâlnită şi în Kurdistan. Şi sunt chiar locuri foarte renumite. Baba Munzur din Dersim, Kurdistan, Baba Gurgur de la Kerkuk şi sunt numai două dintre acestea. Acestea au motivaţii religioase. Sunt locuri de pelerinaj şi chiar şi în prezent oamenii odată sau de cîteva ori pe an merg pentru sacrificarea animalelor şi se roagă pentru îndeplinirea dorinţelor. Existenţa culturilor păgâne în acelaşi mod şi în prezent este un lucru rămas moştenire din adâncurile istoriei.

Cercurile realizate unul înr-altul rămase de pe vremea dacilor amintesc de Ecbatana, capitala Mediei. Conform relatărilor lui Herodot oraşul Ecbatana nu era înconjurat cu un singur rînd de ziduri. Era înconjurat de cîteva rînduri de ziduri unul într-altul şi fiecare avea altă culoare. Ceea ce am vrut sa amintim este reflectarea datinei cercurilor realizate unul într-altul. Se pare că aceasta este una din multele asemănări.

Denumirile dacilor ţi ale triburilor mezilor sunt foarte apropiate. Triburile dace cunoscute în acea perioada erau : Anarti, Biephi, Buri, Ciagisi, Costobocii, Contensi, Piephigi, Teurisci, şi Appuli

Triburile mezilor erau : Busai sau Bousai, Strudaxes, Paritakinoi, Arisantoi. Chiar dacă aceste denumiri nu sunt 100% identice, sunt asemănătoare ca pronunţie şi origine.

Se spune că Sarmisegetuza era capitala Daciei. Sau unul dintre centrele religioase importante. Oamenii de ştiinţă români încă mai cercetează semnificaţia etimologică a acesteia. Probabilitatea ca Sarmisegetuza să fi fost capitală este destul de mare. De altfel capitalele sunt totodată şi locuri unde se află templele importante. Atât în kurda veche cât şi modernă capitală înseamnă oraşul în care se află templul. În kurdă, Sar sau Şar înseamnă oraş. Myzge, în kurdă, însemnă templu. În kurda din zilele noastre moscheea este numită Mizge. Astfel, Sar = oraş, miz(e)ge=templu, tusa=tisa, adică oraşul templu de pe Tisa.

Denumirile date de daci unor aşezăminte încă mai sunt folosite şi astăzi pentru multe aşezăminte din Kurdistan. Dacii, pentru multe denumiri de aşezări au adăugat la sfîrşit cuvîntul „dava“. Moldova, Suceava, Capidava, Sucidava, Ziridava, Acidava ş.a.a. Acestea sunt numai o parte dintre ele.

În kurdă „ava“ înseamnă a construi. De exemplu, în kurdă casa e numită „mal“. Ýar un lucru construit este denumit „avayi“. Totodată majoritatea aşezămintelor mici au denumiri care se termină în „ava“. Sate cu denumiri ca Zorava, Gulava, Malava, Xerava ş.a. sunt destul de răspîndite.

Totodată consider necesar să amintesc de înţelesul oraşului Iasi. Ýstoricii români presupun că oraşul Iaşi a fost întemeiat de Alani. Există o multitudine de cuvinte kurde care sunt identice cuvîntului Iaş. Primul ar putea fi „aş“. Şi înseamnă moară. Cine ştie, poate că în acele timpuri în locul unde se alfa Iaşi-ul existau multe mori. În al doilea rînd, Iaşi, poate fi numele unui trib al Alanilor. Astăzi în Kurdistan există un trib numit Yasi. Şi denumirile Argeş, Ardeal, Bărăgan, Călăraşi, Reşiţa, Deva, Maramureş e.t.c. sunt denumiri kurde. Zonele de aşezare cu terminaţia „eşt“ au denumiri asemănătoare. În kurdă locurile plane sunt numite deşt. De exemplu, Serdeşt.

În încheiere putem aminti de unele cuvinte asemănătoare. Multe dintre organele corpului uman au aceleaşi denumiri. Păr =por, cap=kaf, deget=dest, picior = pi, leş = laş, genunchi = cong, ţîţe = cicik, sîn = sing, dinte = didan, organele genitale e.t.c.

Denumiri ale animalelor : mânz = moz, taur = tor, berbec = beran, mioară = mi, urs = hirc, pisică = pisik, catâr = kantir, şacal = cegel

Apa=ap, ab, av. Hrană=xwarin

Numere : unu=ju sau yek, doi = dudi, trei = hire sau sise e.t.c.

Ud = hit, ieri= viyer, soare = sor ar (cu foc puternic). În kurdă soarele e numit roz sau roj. Apoi o mulţime de cuvinte precum pe, ce, încotro, la, cioban, păstor ş.a. sunt la fel.

Unele nume autentice ale oamenilor sunt identice. Nume ca Şerban, Răzvan, Roxana, Sorin, Sorana sunt nume de origină kurdă.

Cel mai important este că unele legende populare şi datini sunt la fel. La români există o legendă a Meşterului Manole. Aceeaşi legendă apare şi în Kurdistan sub numele Pira Delale. Există multe alte legende ca aceasta, dar Pira este cea care seamănă cel mai mult. Numai numele eroilor şi lucrările efectuate sunt diferite. Pe cînd unul construia o biserică, celălalt construia un pod. Sfîrşitul tragic este acelaşi. Unul şi-a sacrificat fata, celălalt soţia.

Românii în zilele de sărbătoare şi de anul nou merg să colinde. La kurzi, de anul nou se desfăşoară demonstraţii asemănătoare, numite Kose Geli sau Qirtike sere sale. Kurzii sărbătoresc renumita sărbătoare Newroz şi această datină se menţine de mii de ani. La această sărbătoare, pe 21 Martie, se aprind focuri şi tinerii sar peste acestea. Sărbătoriri asemănătoare au loc şi în România. În special în zona Transilvaniei. Dacă tot am amintit de Transilvania, şi în Kurdistan există două zone numite Silvan şi Silivia. În Kurdistan, în lunile de vară pe timp de secetă copii fac mirese simbolice şi umblă din casă în casă invocând venirea ploii. Iar gazda stropeşte copii şi mireasa cu apa şi repetă cuvintele de chemare a ploii. Acest obicei este numit Buka Barane. Ceea ce înseamnă mireasa ploii. Aceste aspecte pot fi dezvoltate în urma unei colaborări reciproce aceste asemănări. Cu toate acestea, dacă oamenii de ştiinţă vor dori, le pot oferi sprijinul necesar.

•

FIGURI DE DACI LA... LOUVRE

Prof. drd. Cătălina Lupu

Motto: "Confiscaţi cum suntem, toţi, de treburi şi nevoi personale, ni se întâmplă adesea să trecem pe lângă opere excepţionale fără să le vedem..."

Mircea Eliade

Cuvintele ce alcătuiesc *mottoul* acestei lucrări fac parte dintr-o scrisoare adresată de către Mircea Eliade **lui** Alexandru Busuioceanu**, pe când acesta elabora la Madrid lucrarea *„Zamolxis"*. Am ales această frază deoarece mi se pare cea mai potrivită pentru oglindirea situaţiei de criză în care se afla societatea modernă, contemporană şi care ne afectează în mod distructiv, din păcate, gândirea şi simţirea, făcându-ne insensibili la ceea ce se întâmplă în jurul nostru.**

Poporul român a cunoscut dintotdeauna nedreptăţile, asuprirea ori ignoranţa marilor puteri care au încercat nu o dată să-l şteargă de pe harta politică şi chiar geografică a lumii, negându-i valorile, identitatea sau evidenţele palpabile. Din păcate, nici cei născuti pe aceste meleaguri şi nici istoricii români nu au făcut prea multe pentru a îndeparta această situaţie şi pentru a dobândi strălucirea de odinioară a strămoşilor. Însă şi în această situaţie, relicvele şi însemnele trecutului nostru îndepărtat ies la iveală la tot pasul, pentru că ele sunt sămânţa răspândită de la începuturi în întreaga lume, sămânţa care acum dă rod. Voi aminti aici metafora poetului Virgil Carianopol**, care spunea într-una din poeziile sale: *„Îşi scot strămoşii degetele-afară/ De ghiocei, de crini, de toporaşi."* Tot aşa îşi scot sufletul din adâncuri mărturii ca cele de la** Tărtăria **(cea mai veche scriere pictografică din lume, aprox. 5000 i.H., 1000-1500 i.Sumerieni), fragmente osoase ca cele din** Peştera cu oase **din S-V României (Ion, mandibula celui mai vechi om modern din Europa), tezaure, altare, s.a.m.d. Toate acestea grăiesc despre originaritatea şi vechimea poporului nostru care nu a venit de nicăieri, ci s-a nascut aici, fii ai pământului, ai mamei Gea, cum se considerau** Pelasgii **şi mai târziu urmaşii lor,** Geţii**. Pelasgii s-au răspândit în toată Europa şi mai departe, ducând cu ei cultura şi ştiinţa lor civilizatoare.**

Să nu uităm că am intrat în Era Vărsătorului **ce va aduce o schimbare de paradigmă majoră, o schimbare culturală a întregii planete şi o nouă viziune surprinzătoare asupra lumii. Această perioadă marchează apariţia persoanelor deschizătoare de noi drumuri, a pionierilor, reformatorilor, adică acei oameni care nu se tem sa înfrunte prejudecăţile epocii lor, oferind noi idei şi direcţii de evoluţie a lumii.**

Sunt mai mult de patruzeci de ani de când profesorul francez G. Durand **şi discipolii săi (printre care mă număr şi eu împreuna cu coordonatorul tezei mele de Doctorat, prof.** Alain M. Verjat**, de la Universitatea din Barcelona) se luptă pentru ca *Imaginarul* să fie luat în consideraţie pentru ceea ce reprezinta el în adevăr. Acesta nu este un simplu produs al nebuniei, nici poarta noastră de scăpare către iraţional, miraculos, visare sau irealitate, ci pur şi simplu este ceva propriu fiinţei umane, care îi permite să imagineze, adică nici mai mult nici mai puţin decât capacitatea de a produce imagini. Fără imagini nu ar exista comunicare, nici amintiri, nici dorinţe. Fără imgini, nu există practic limbaj (aici s-ar putea să intrăm în conflict cu unii lingvişti). Aceste imagini şi informaţii sunt înregistrate şi păstrate într-o „arhivă" sau „bibliotecă" universală, pe care ezotericii o numesc *Cronica Akkasa.* Functionează ca un fel de memorie universală; este ceea ce** C. G. Jung **denumea *Arhetipuri* şi *Subconştient colectiv*.**

În *„Mituri, vise şi mistere"*, Eliade afirma că : *„... înţelegerea mitului se va număra într-o zi printre cele mai utile descoperiri..."* Această redescoperire şi utilitate a mitului, pe care gânditorul român o anticipa încă din veacul trecut, ar putea raspunde la criza ontologica a omului modern. Conceptul conform căruia mitul este o relatare a unui fapt real, foarte îndepartat, degradat, convertit sau adaptat la noile cerinţe şi nevoi ale fiecărei epoci (vezi N. Densusianu şi M. Eliade, pionieri în demonstrarea acestor idei pe plan naţional ăşi internaţional), este tot mai răspândit în zilele noastre, mărturie fiind şi noul tip de critică: *Mitocritica* şi *Mitanaliza*. Din păcate însă, chiar şi în anul 1960 şi poate şi mai recent, existau destule voci avizate, ca şi cea a lui A. Lalande **care, în faimosul său *„Vocabular tehnic şi critic de filosofie"*, descria mitul ca pe *„o poveste fabuloasă, de***

origine populară, irațională“.

Acest stigmat l-a purtat şi celebra epopee a lui Homer, ***Iliada*, până ce, la începutul anilor 1870,** Heinrich Schliemann**, neîncrezător în docma pusă pe seama *Iliadei* de poem fantasmagoric, a pornit pe urmele poetului, descoperind** Troia. **Nu** L. Blaga **era cel care ne îndemna: *„Sapă frate, sapă, sapă , până când vei da de apă...“?***

Deci *Iliada* lui Homer este un izvor de apă bună din care ne putem adăpa cu încredere. Însă mulți dintre exegeții şi comentatorii operei lui Homer s-au silit să sublinieze defectele troienilor şi calitățile grecilor, să ponegrească pe cât se putea pe primii, pentru a-i slăvi pe ceilalți. Şi aceasta o făceau pătrunşi de spiritul insuflat de autori ca Isocrate **care scria urmatoarele în *Panegiricul* său: *„...dacă poezia lui Homer a devenit vestită, este pentru că a adus o frumoasă laudă celor care au luptat împotriva barbarilor; şi de aceea strămoşii noştri au vrut să-i cinstească arta în concursuri poetice şi în educația tinerilor, pentru ca prin auzirea frecventă a acestor versuri să ne instruim în ura care exista dinainte împotriva barbarilor... şi să aspirăm la isprăvi asemănătoare lor.“***

Există un duşman ereditar al lumii greceşti, *barbarul*, împotriva căruia trebuie întreținută flacăra războinică. *Iliada* reprezintă înfruntarea între lumea greacă şi cea barbară. Versurile insuflă în inima unui grec ura necesară împotriva barbarului, disprețul. Aceste idei le găsim în lucrarea lui Félix Buffiere**, *„Miturile lui Homer şi gândirea greacă“*. Grija lui** Hector **de a avea un mormânt la moartea sa, ca şi mâhnirea şi preocuparea pentru soarta soției sale,** Andromaca**, sunt calificate de către anumiți comentatori drept barbare: *„numai un barbar poate face atât loc unei femei în sufletul şi viața sa.“* Este limpede că Homer nu vede o slăbiciune în tandrețea lui Hector. Aşa cum scrie** André Bonnard **(*Civilisacion greque. De l'Iliade au Parthénon*), Hector încarnează pe apărătorul cetății *„puternic înrădăcinat în dragostea unei femei şi a unui copil“* (trăsături umane nobile); pe când *„slava lui Achile se luminează de flăcările incendiului unei lumi ce pare în curs de dispariție, această lume aheeana a jafului şi a războiului.“***

Printre motivele care i-au impins pe greci, mai ales în sec. al V-lea i.H., să-l idealizeze pe Achile **ignorându-l pe Hector,** S. Levin **(*Love and the Hero in the Iliad*) notează, pe lângă oroarea de barbari, indiferența pentru patriotism şi admirația pentru pederastie, puse deasupra dragostei conjugale.**

Herodot **scria că:** Elada **(Grecia) era un teritoriu care mai înainte vreme se numea** Pelasgia**. Grecii, sosiți între anii 1900-1400 î.H. în patru valuri: *aheii*, *ionienii*, *dorienii*, *eolienii*, i-au găsit pe pelasgi pe aceste teritorii, pelasgii carpato-danubieni, numiți de-a lungul timpului traci, geți, daci, vlahi, ramâni, armâni sau români, în funcție de poziția geografică în care se aflau. Ei i-au invins pe băştinaşi, reuşind să ocupe partea sudică a Peninsulei Balcanice. Apoi au ocupat Asia Mică, în războiul împotriva troienilor şi insulele din Marea Tracică, căreia i-au schimbat numele în Marea Egee (razboiul dus de grecii conduşi de Temistocle împotriva tracilor-sinthioni). Revanşa este adusă de traculpelasg** Alexandru Macedon **(336-325 i.H.) care cucereşte Grecia şi conform tradiției acelor vremuri îi angajează pe învinşi în trupele sale. Acesta reconstruieşte pentru o perioadă scurtă** Marele Imperiu Pelasgic**, recucereşte Egiptul, Mesopotamia, Persia, India, capitala acestui mare Imperiu Pelasgic reînviat fiind la Pela.**

Aflăm despre originea şi întemeierea Troiei în cântul al X-lea al *Iliadei*, unde Eneas **vorbeşte despre originea sa nobilă (Homer „Iliada“, vol.II, Ed. Minerva, Bucureşti,1981, p.120).**

Scriind despre strămoşii troienilor, N. Densuşianu **amintea că** Dardan **a fost unul dintre regii dinastiei divine pelasge, nepot al lui Atlas din țara Hyperboreilor sau de la munții Riphei (Carpați), *„fiu al Cronidului Zeus, stăruitor al furtunii“* (Iliada). Acest rege a domnit în vremuri foarte îndepărtate în Nordul Dunării de jos, după afirmațiile lui Densuşianu. După** Diodor Sicul **(*IV,43*) sau** Apollodor **(*Bibl. III 12.1.*) acest Dardan a fost un rege al Scythilor păstori. El şi-a părăsit țara pentru că Joe l-ar fi ucis pe fratele sau.** Virgil **ne transmite în *Eneida* (*VIII 134*) că Dardan a fost părintele şi întemeietorul dinastiei troiene. Emigrând din Scythia în insula Samothrace, iar de aici în Asia Mica, el a întemeiat, lângă țărmurile Hellespontului, oraşul** Dardanum **sau** Dardania**, Troia de mai tarziu, *„locuită de oameni dăruiti cu grai“* (Iliada). Legendele vechi greceşti povestesc despre această cetate pelasgă înconjurată cu ziduri vechi ciclopice, construită de zeii Apollo şi Neptun şi despre care Schliemann afirma că unul dintre straturile inferioare ale fundației este de tip atlant. Sora acestui rege se numea** Armana **sau** Arimana **(din țara arimilor). Aşa apare în scrierile lui Diodor Sicul sau ale lui Ariani Nicomed.**

În tradițiile greceşti acelaşi rege apare sub numele de Dercunus**, iar în *Ora Maritima*,** Aviano Rufo Festo **îl numeşte** Dragan **(în harta intocmită de** Hecateu**, sec. IV i.H., îi găsim pe aceşti Dragani şi în nordul Spaniei) şi spune că descendenții săi locuiau țările septentrionale cele friguroase.**

În tradiția populară românească îl întâlnim pe acest Dardanus, Dercunus sau Draganes, sub forma: *„Dragan din Bărăgan, nepotul lui Moș Stan“*. Densușianu considera că Stan reprezintă în cântecele epice românești pe Atlas și pe Neptun. În poezia nostră veche, Dragan este prezentat ca un crescător de cai ce se ocupa cu împletirea arcanelor și prinderea cailor liberi: *„Er Dragan din Bărăgan / Nepoțelul lui Moș Stan / Numai la harcan pletea / El la puț că mi-și venia / Arcanele că-ntindea / Și pe furcă-nfășura.“*

În *Iliada*, Homer ne înfățișează pe descendenții lui Dardan și această îndeletnicire. Autorul povestește că fiul regelui, Erichthŭnios**, avea 3000 de iepe ce păștеau câmpiile cele umede ale Hellespontului.** Boreas **se îndrăgostește de ele și, luând înfățișarea unui *„armăsar cu coama-ntunecată“* , se împreunează cu ele, născandu-se astfel 12 mânji (aceștia făceau parte din rasa nobilă de miază-noapte). Descendenții lui Dardan au, la Homer, epitetul de *equum-domitores* (îmblânzitori de cai). Asfel Densușianu conchide că, după tradițiile istorice, vechii locuitori ai Dardaniei (și implicit troienii) au fost o colonie a scythilor de la Dunărea de jos, păstori și crescători de cai.** Tot în *Iliada*, Homer ne dă informații despre numeroasele triburi thrace venite în ajutorul troienilor. Dintre cei enumerați amintim pe *cauconi, lelegi, licyeni/lydieni, ciconi, mysieni, phrygieni, meoni, peoni, carii.* Despre mysieni, phrygieni, cauconi, Densușianu afirma că „*aceste popoare pastorale erau venite din Mesia de la Dunăre, din Scythia, Thracia și Macedonia*.“

Dl. dr. Mircea Țicleanu **prezenta acum câțiva ani, în cadrul *Congresului Internațional de Dacologie* de la București, o lucrare foarte interesantă despre *„Ajutoarele thrace către troieni și originea lor bihoreană“*, unde făcea o comparație între radicalii antroponimici cuprinși în numele acestor seminții thracice, venite în ajutorul troienilor ce apărau cetatea Ilionului, și radicali toponimici românești. Domnia sa concluziona că există o strânsă legătura între întemeietorii Troiei și triburile thrace amintite, acestea locuind, după toate cercetările făcute, ținuturile aflate la poalele munților Apuseni. Dl. dr. susține de asemenea și ideea originii nord thracice a locuitorilor Troiei.**

Un alt argument important care demonstrează originea nord-dunareană a unora dintre triburile amintite în *Iliada*, este marea bogăție de aur și argint etalată de regii thraci în acest război, bogăție legată de ținuturile aurifere din zona munților Apuseni (pentru o informare mai amănunțită vezi lucrarea dl.Ticleanu *„Aurul tracic“*). În epopeea lui Homer găsim această informație în urmatoarele pasaje: descrierea lui Rhesos**, căpetenia thracilor (*Iliada*, vol.I, p.171); prezentarea darurilor pe care regele** Priam **le duce lui Achile pentru a răscumpara trupul neînsuflețit al lui Hector (*Iliada*, vol.II, pag. 195).**

Pe lângă izvoarele scrise, vă aduc în atenție o piesă găsită la muzeul Louvre**, în S*ala Mozaicului roman*, exponat ce mi-a atras atenția în mod deosebit și care mi-a inspirat subiectul acestei lucrari (relația care a existat între locuitorii Troiei și cei ai vechii Dacii). Spuneam că atenția mi-e fost captată deoarece basorelieful poartă sculptate figuri de...** Daci**. Este vorba despre partea principală a unui sarcofag din marmură ce a fost datat ca aparținând anilor 190-200 d.H. (găsim acestă indicație pe plăcuța explicativă ce însoteste exponatul amintit). Proveniența este necunoscută.**

Basorelieful înfățișează o scenă inspirată din *Iliada* lui Homer și anume cântul al-XXIV-lea al epopeii: răscumpărarea corpului neînsuflețit al lui Hector**, fiul regelui Troiei,** Priam**, ucis în război de către** Achile**. Se pot observa trei tablouri, de la stânga la dreapta, ambasada lui Priam la Achile, restituirea corpului lui Hector și întoarcerea la Troia în prezența** Andromacăi**, soția sa și a micuțului** Astyanax**, fiul său.**

Ceea ce atrage atenția în mod deosebit sunt veșmintele purtate de către regele Priam și întregul său cortegiu. Putem observa mantiile purtate de către troieni, cămășile lungi, pantalonii strânși pe picior, dar mai ales căciulile de pe cap. Regele poartă căciula dacică (vezi celelalte statui de conducători daci) și putem remarca de asemenea firele de aur cu care nobilii daci își legau părul, după cum aflăm din scrierile autorilor antici. Cei care alcătuiesc ambasada sunt acoperiți cu acele glugi de *Tarabostes* (vezi statuia unui Tarabostes de la Muzeul Național de la Roma). Pe acest sarcofag mai apar doi barbati ce duc pe brațe corpul lui Hector. Aceștia fac parte din casta *Comaților*, a tereia castă, a oamenilor de rand, cei care nu purtau căciuli (*pilophori* gr./ *pileates* lat. = dacii care purtau caciuli, *pileus* ; *capileates = comati*, cei care nu purtau căciuli). În ultimul tablou îl avem înfățișat pe micuțul Astyanax (sau Scamandrios, dupa cum apare numit de către tatăl său, Hector, în *Iliada*), purtând aceeași căciulă dacică.

Aceste detalii vestimentare (și nu numai ele) ridică două supozitii plauzibile: troienii și dacii făceau parte din aceeași gintă, sau autorul acestei piese s-a inspirat după Columna lui Traian ori după statuile cu reprezentări de daci. Dar și în cazul celei de-a doua ipoteze se impune întrebarea: de ce s-ar fi ales tocmai modelul dacic?

Sper ca prin modestul meu studiu să fi oferit un răspuns la această întrebare și să fi adus o dovadă palpabilă în plus despre originea comună a troienilor și a locuitorilor vechii Dacii.

86 DE ANI DE LA SALVAREA UNGARIEI DE COMUNISM DE CĂTRE ARMATA DACO-ROMÂNA (3 AUGUST 1919)

dr. Napoleon Săvescu

Aşa cum bine se cunoaşte în prezent, după lovitura de stat din octombrie 1917 din Rusia, V.I.Lenin, în următorii trei ani, a depus toate eforturile pentru ca, pe fondul mizeriei , dezordinii şi lipsurilor ce au marcat în special popoarele fostelor Puteri Centrale, să se declanşeze revoluţia comunistă mondială. În acest scop, are loc la Moscova, în zilele de 2 – 6 martie 1919, Congresul I al Internaţionalei Comuniste care stabilea că toate partidele comuniste sunt subordonate Moscovei , şi că acestea urmau să depună toate eforturile pentru declanşarea revoluţiilor comuniste în ţările lor şi a unor lovituri de stat.

Daco-românia**, care reuşise să îşi redesăvârşească unitatea naţională , s–a dovedit a fi** avangarda salvării sistemului democratic european**. Astfel,** Daco-românia **a fost obligată să facă faţă diversiunii comuniste din 13 decembrie 1918,** să dezarmeze trupele ruseşti dezorganizate, în număr de aproape un milion, şi să le evacueze**, fără incidente majore şi cu un numar cât mai mic de victime**, peste Nistru.

În anul 1919, Daco-românia a fost ameninţată şi din est şi din vest de pericolul bolşevic. Astfel, Rusia Sovietică n–a recunoscut reunificarea Basarabiei şi Bucovinei cu Daco-românia. La aceasta se adaugă dorinţa Ungariei de anexare a Transilvaniei conform unui aşa-zis „drept istoric”,(ungurii sosind prin secolul IX in Europa, au intrat cu multa dificultate in Transilvania, peste noi, abia in secolul al XI-lea şi ne întrebăm atunci pe bună dreptate ce drept istoric or fi avind..?). La 21 martie 1919, Consiliul Muncitorilor şi Soldaţilor din Budapesta a proclamat Republica Ungară a Sfaturilor care avea să dainuie circa 133 de zile, avandu-l in frunte pe bolşevicul Bela Kun. Acesta, la 25 martie, a creat Armata Roşie Ungară ; la 26 martie se naţionalizează toate intreprinderile din industria mineritului şi a transporturilor cu peste 20 de salariaţi; la 3 aprilie 1919, se naţionalizează proprietăţile funciare de peste 57 de ha. Totodată, Ungaria bolşevică a recurs la forţa armată pentru anexarea Transilvaniei la Ungaria.

După decretarea stării de mobilizare a tuturor bărbaţilor între 16 si 42 de ani, Ungaria bolşevică atacă Daco-românia şi Cehoslovacia**. Armata daco-română era obligată să se apere pe un front de peste 1000 de km care se întindea din** Banat **până la** Cernăuţi, **situaţie foarte grea, determinată de efectivele diminuate de război şi de dotarea sa precară, mult încetinită de izolarea Daco-României de ţările democrate. Astfel, în martie 1919, în urma unui schimb de telegrame între guvernele** Rusiei Sovietice **şi** Ungariei Sovietice**, statul major al a**rmatei roşii ucrainene **a planificat operaţiuni ofensive pe doua direcţii. Conform planurilor, prima armată sovietică ucraineană trebuia să dea lovitura prin Bucovina, pentru legarea directă cu armata roşie ungară; iar a doua trebuia ca, împreună cu voluntarii internaţionalişti, să pornească o ofensivă pentru ruperea poziţiilor forţelor armatei daco-române în zona Basarabiei şi încercuirea lor lângă Nistru. Reunificarea Daciei de la Alba Iulia era pusă în pericol. Ionel Bratianu arăta la şedinţa Consiliului Suprem din 25 martie 1919 de la Paris că Anglia işi atinsese interesele, iar presedintele S.U.A., Wilson, declara că nu şi-a definit poziţia faţă de regimul de la Budapesta. Această politică şovăielnică a marilor puteri a încurajat acţiunile bolşevicilor maghiari şi ruşi, ba încă la 16 iunie 1919, conform unui plan bine coordonat de Moscova , la Presov se proclama** Republica Sovietică Slovaca, **în urma unui atac împotriva trupelor statului Cehoslovac din Slovacia din 28 martie 1919, cu scopul de a realiza contactul cu Armata Roşie.**

În această situaţie, mai ales că rapoartele militare venite de pe frontiera Nistrului indicau serioase pregătiri militare, guvernul daco-român a întrerupt tratativele cu guvernul lui Bela Kun. In noaptea de 15 spre 16 aprilie, Divizia 6, Divizia 38 de husari, Divizia de secui şi gărzile roşii maghiare atacă posturile înaintate ale armatei daco-române la Ciucea si Tigani. Generalul Gheorghe Mărdărescu **care, alături** de generalul Traian Moşoiu**, a condus armata daco-româna pe acest front, arăta ca se impune ca prim obiectiv, ofensiva totală pentru a depăşi**

Munții Apuseni şi a atinge chiar cursul Tisei, care reprezenta un aliniament mai favorabil din punct de vedere militar. La 16 aprilie contraofensiva daco-româna a atins în patru zile zona Munților Apuseni şi apoi linia stabilită. Acțiunea armatei daco-române a fost salutată cu multă bucurie de populația din zonele ocupate. Astfel, la Oradea **daco-români**, unguri, germani, slovaci "intampină pe daco-români cu flori şi cu strigăte de bucurie, scoase în limba lor," **aşa cum arată** Nicolae Iorga, **pentru că i–au salvat de bolşevici.**

Cavaleria română intrând în Budapesta

La 30 aprilie şi 1 mai trupele daco-române au atins râul Tisa pe intreaga lungime a frontului, reuşind să facă joncțiunea cu trupele cehoslovace în zona Csap – Munkacs. Ionel Bratianu şi întreg guvernul daco-român a arătat că ocuparea unui asemenea aliniament nu inseamnă revendicarea unor teritorii din Ungaria, **ci este determinată de necesitatea de a avea, pană la renunțarea de către Ungaria bolşevică a planurilor sale expansioniste asupra teritoriilor străbune şi la dezmembrarea acestora, o poziție mai uşor de apărat. Justețea poziției guvernului daco-român, demonstrată de nota ultimativă trimisă de Cicerin si Rakovsko** din partea Ucrainei**, care în mod** ultimativ cerea Daco-**r**omâniei evacuarea Basarabiei în decurs de doua zile, **un al doilea ultimatum cerea** Daco-României sa evacueze Bucovina. V.I.Lenin **comunică telegrafic lui Bela Kun ca prin Basarabia, Bucovina si Galiția urma să ajute Republica Sovietică Ungară. Oameni politici daco-români, ca** Alexandru Vaida, Tache Ionescu, Nicolae Titulescu, Ionel Brătianu, dr. Constantin Angelescu **arătau factorilor de decizie de la Paris pericolul pe care il reprezenta pentru Europa refacerea forțelor militare ale Ungariei Sovietice. Aceste temeri erau indreptățite,** întrucât la 20 mai 1919, bolşevicii maghiari ocupau intreaga Cehoslovacie, reanexand–o Ungariei. **Desi guvernul bolşevic ungar, presat de marile puteri, încheie un armistitiu cu Cehoslovacia , Marele Cartier General Daco-român, condus de** Ion Antonescu, **hotăraşte menținerea pozițiilor pe Tisa, ca linie strategică, pe considerentul că** Ungaria nedezarmată nu oferă nici o garanție. **Guvernul daco-român constata intențiile agresive ale guvernelor bolşevice maghiare şi sovietice, deplasările de forțe în regiunea frontului daco-român, incursiunile peste Tisa.** Ionel Bratianu **a convins opinia publică internațională că** amplasarea armatei daco-române pe Tisa salvează de comunism statele democratice europene. **De altfel viitoarele atacuri ale armatei bolşevice maghiare s-au desfăşurat conform planurilor lui Lenin, care prevedeau declanşarea la scara europeană a unor mari demonstrații muncitoresti pentru apărarea Ungariei bolşevice. La 19 spre 20 iulie 1919, bolşevicii maghiari au atacat puternic armata daco-română, respingând-o până la Oradea. Trupele daco-române declanşează contraofensiva şi, după şapte zile de lupte crâncene, se apropie de Budapesta**. La 3 august 1919 patru excadroane de roşiori, dintre care unul din Craiova, intră în Budapesta.

În condițiile în care marile puteri tindeau să considere evenimentele militare din centrul Europei un gen de conflict local şi se arătau prea puțin interesate de modul în care frontierele aveau să respecte sau nu cerințele impuse de voința poporului daco-român, conducatorii Daco-României în frunte cu Ionel Bratianu au fost conştienți de gravitatea extinderii comunismului şi astfel au salvat încă odata

Europa de urmările instaurării unui regim totalitar criminal. Daco-românia niciodata nu a avut pretenţii teritoriale; ea nu a luat teritorii nici chiar de la învinşii ei. Restabilind ordinea în ţările vecine: Ungaria şi Slovacia, trupele daco-române se vor retrage, cu toate că statele europene nu se impotriveau reîntoarcerii la ţara mamă a Maramureşului de nord (aşa numita Ucraina trans-carpatică). Vaida Voievod amîna la nesfârşit asumarea acestei responsabilităţi şi pierde o sansa istorică : extinderea reunificării câtorva dintre provinciile Daciei Mame.

De la începuturile istoriei sale poporul nostru nu a făcut decât să cedeze spaţii, sperând ca în felul acesta să-şi facă prieteni din vecinii nou sosiţi. Astfel primii invadatori, grecii sosiţi în Europa în 1900-1400 i.d.H.,în patru valuri : ahei, ionieni, dorieni si eolieni ocupă parte din peninsula Balcanică şi toate insulele Mării Tracice (cunoscută mai târziu sub numele de Marea Egee). Ei sunt urmaţi de alţi invadatori, celţii , prin anii 500 i.d.H., şi care au fost respinşi de Burebista , la marginile imperiului dacic , pe malurile lacului Constanţa (Elveţia de azi). În anul 106 d.H., printr-un razboi fraticid, romanii , sub conducerea lui Traian, vor ocupa 14% din teritoriul Daciei , pentru o perioadă istorica nesemnificativă de numai 165 ani. In secolul IV-VI d.H., sosesc slavii care se vor aşeza la sudul Dunarii cât şi în Maramureşul de nord. În mod persistent , de-a lungul secolelor viitoare,ei vor trece Bugul ca apoi să se aşeze şi pe malurile Nistrului , pe care au încercat şi încă mai încearcă să-l traverseze. Ultimii migratori , ungurii, sosiţi în secolul al IX-lea d.H., în Panonia, vor mai aştepta 300 de ani până când să pătrundă, prin secolul XIII-lea în Transilvania. Prin sud, cam în acelaşi timp sârbii ne ocupă spaţiul vlaho-dardan , Kosovo de azi, pentru minele de aur, argint şi plumb ce se gaseau pe acolo. Pentru aceleasi raţiuni ei vor ocupa partea vestică a văii râului Timoc, în timp ce bulgarii o vor ocupa pe cea estica. Peste 1.400.000 de daco-români, vlahi cum ne numesc ei , mai traiesc şi azi prin această vale. Banatul , aşa zis sârbesc, "a plecat si el" de la noi. Zeci şi sute de mii de daco-români trăiesc şi azi pe acolo, şcolile fiindu-le desfiinţate. Vlahii , vlacii, aromânii, toţi urmaşi ai aceloraşi daci trăiesc în afara graniţelor Daco-României cu milioanele. Nici o ţara vecina şi „prietenă" nu-i lasă să aibe şcoli ori biserici în limba daco-româna; chiar mai mult, nici nu-i recunoaşte că ar exista, nu-i recunoaşte ca „minorităţi". Din Bucovina ucrainienii i-au trimis prin Siberia ori pe undeva prin Imperiul Sovietic , depopulînd spaţii uriaşe de acest popor daco-român care le amintea prin prezenţa lui că ei sunt nişte nou sosiţi.

În aceste condiţii , atunci, la 3 august 1919 , poporul daco-român şi guvernul său, le-au arătat încă odată vecinilor că ajutându-i să se elibereze de communism nu le-au desconsiderat ci , chiar mai mult , le-au respectat dreptul istoric de a avea şi ei un teritoriu . Considerind că gestul de atunci , care i-a costat pe daco-români vieţi omeneşti merită pretuit cum se cuvine, în fiecare zi de 3 august sa ne ridicăm în picioare, cu respect pentru aceşti eroi ai neamului care au scapat Europa de communism şi să ciocnim un pahar de vin cu prietenii vecini unguri, slovaci si ucrainieni.Mulţi dintre ei trăiesc şi azi in Daco-românia.Cum noi daco-românii emigranţi în America , atit timp cit respectăm aceasta ţară, dorim să avem alături de îndatoriri şi toate drepturile, tot aşa şi ei , imigrantii de secole pe teritoriul Daciei, trebuie să se bucure de toate drepturile, atâta timp cât işi respecta obligaţiile de cetăţeni ai Daco-României.

Poporul daco-român, prin mioritismul lui a fost,este şi va fi un popor primitor şi prietenos pentru imigranţi, atât timp cât sentimentele sunt reciproce.

•

La 3 august 1919 artileria romana defileaza pe bulevardele Budapestei.

GENERAL DE ORIGINE TRACĂ – ÎNVINGĂTORUL REGELUI ATTILA

Prof. Dr. Anton Moisin

"Subitae procellae" ("furtună neaşteptată") – iată cum caracterizează Ammianus Marcelinus teribila năvală a Hunilor în Europa[1]. Hunii erau de neam turk (turanic) şi sunt amintiţi cert la sfârşitul secolului al III-lea î.e.n. la graniţa de nord a Chinei, pe care o ameninţau, fiind aflaţi sub conducerea lui Mao-Dun. Înfrânţi de împăraţii dinastiei chineze Han la finele secolului I e.n., Hunii se refugiază spre apus, oprindu-se în Turkestan. Loviţi, se pare, de o secetă prelungită pe la mijlocul secolului al IV-lea e.n. şi nefiind în măsură să se măsoare cu Imperiul Persan, pentru a răzbate spre sud, Hunii iau decizia de a continua drumul către apus, trecând în anul 375 e.n. fluviul Don. În 376 e.n. erau deja la Nistru, zdrobindu-i pe Ostrogoţi; regele acestora, Ermanarich, în vârstă de o sută zece ani moare împreună cu regatul său. Puterea Vizigoţilor se risipeşte şi ea în faţa Hunilor, care îi mai supun pe Alani, Carpi, Gepizi şi pe romanicii din spaţiul carpato-dunărean. Totuşi, centrul puterii lor a fost în stepele nord-pontice, probabil până spre anul 420 e.n., după care s-au mutat în câmpia Tisei şi a Dunării. Aici se impune şi Atilla la conducere, după moartea conducătorului Rus în 434 e.n. Între 434-445 e.n. Attila conduce organizaţia hunică împreună cu fratele său Bleda. În anul 445 e.n. Bleda e ucis de Atilla, care conduce ca un rege între anii 445-453 e.n. Forţa Hunilor constă în mobilitatea lor fenomenală, care n-a mai fost egalată probabil decât de Mongoli, adăugându-se evident capacitatea lor de luptă. Este suficient să amintim "arcul hunic" alcătuit din plăci de os, care era reflex, luând prin destindere forma contrară celei de la încordare, proiectând puternic o săgeată de fier cu trei muchii. Hunii au ameninţat şi răsăritul şi apusul Europei. Imperiul Roman de Răsărit a suferit atacuri pentru pradă în mod repetat.

În faţa primejdiei hunice, Imperiul Roman de Răsărit şi-a încordat forţele, strângând o mare armată. Comandant a fost numit generalul Aetius. Bătălia dintre Attila şi Aetius s-a dat în anul 451 e.n. la Câmpiile Catalaunice (lângă oraşul Troyes din Franţa). Hunii au fost înfrânţi. Drumul lor spre Apus era definitiv barat. A fost "primul gong" al sfârşitului acestei cumplite puteri barbare. "Al doilea gong" a răsunat în anul 453 e.n., când Attila a murit, iar între fiii săi a început un conflict pentru putere. În anul 454 e.n. al răsunat "al treilea gong" prin înfrângerea suferită de cei ce mai supravieţuiseră dintre Duni, în bătălia de la Nedao (în Pannonia)din partea unei alianţe a Gepizilor, condusă de regele Ardarich, răsculat contra dominaţiei hunice. Organizaţia hunică s-a spulberat. În numai trei ani neamul care semănase groaza în întreaga Europă dispărea pentru totdeauna din istorie. Începutul sfârşitului a fost însă la Câmpiile Catalaunice, iar conducătorul armatelor romane a fost un trac, pe nume Aetius.

Cine era Aetius? Un Trac romanizat din Durostorum (Silistra). Istoricii Gh. Ştefan şi I. Barnea notează: "Este de reţinut, totuşi, că romanitatea de la Dunărea de jos mai avea rezerve de energie, surprinzătoare, dacă ţinem seama de împrejurări. Din rândurile acestei romanităţi tracice se recrutează numeroase cadre militare, între care unul din marii comandanţi de oşti ai timpului, vestitul general Aetius, fiul lui Gaudentius din Durostorum. El servise ca ostatec mai întâi la Vizigoţii lui Alaric, apoi la Huni. Ajuns comandant al oştilor din Occident, Imperiul îi datoreşte înfrângerea Hunilor de la Mariacus – Câmpiile Catalaunice" [3]. Desigur că "stagiul" de ostatec la Huni îi fusese de folos mai târziu, el fiind în măsură să cunoască bine tactica şi metodele de luptă ale Hunilor. Ca statut social, Aetius era un aristocrat , mai precis unul dintre membrii păturii în constituire a feudalilor militari, fiind "un exemplu clasic de mare proprietar de pământ şi de colonii, întreţinând cete militare proprii…"[4].

Localitatea sa natală, Durostorum, a făcut parte din Dobrogea romană, fiind sediul Legiunii XI Claudia. Diocleţian a ridicat aici un castel şi a venit personal la Durostorum, localitatea numărându-se printre acelea în care a semnat decrete, dar şi printre acelea care au dat martiri creştini în persecuţia lui Diocleţian din 303-304. Ultimul martir din Dobrogea, Emilian, fiu de prefect, omorât în anul 362, în persecuţia pornită de Iulian Apostatul, a fost tot Durostorum. La 25 septembrie 367, împăratul Valens a venit personal la Durostorum, în cursul unei campanii contra Goţilor[5]. Durostorum se afla exact în punctul de unde pornea graniţa de sud a Dobrogei din epoca romană, dinspre Dunăre, celălalt punct fiind puţin mai la sud de Callatis pe ţărmul Mării Negre. El a devenit reşedinţă episcopală[6s]. Prin anul 600 era amintit aici episcopul Dulcissimus7.

Iată deci că dintr-o cetate cu tradiţie romanică şi creştină de la graniţa Dobrogei s-a ridicat un comandant de origine tracică, romanizat, care a dus la izbândă Imperiul Roman de Apus împotriva puterii Hunilor, făcând posibilă eliminarea acestui neam – incapabil să se integreze în civilizaţie – din istoria Europei.

NOTE BIBLIOGRAFICE

1) Ammianus Marcelinus, 31, 3, 2 (în *Istoria României*, Editura Academiei, Bucureşti, 1960, p.694).

2) *Istoria României,* .ed. cit, pp. 695-696, 700-702, 704,706.

3) *Ibid.,* p.596.

4) *Ibid,* p.608.

5) *Ibid*, p. 485, 586, 589.

6) Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu, *Istoria Bisreicii Ortodoxe Române, Sibiu, 1972, p.36.*

7) *Istoria României,* ed. cit., p.611.

CONFIRMAREA PREZENȚEI ÎN ARDEAL ȘI UNGARIA in timpurile preistorice, a triburilor de neam tracic de către SCHLIEMANN, descoperitorul Troiei.

Dr. Ioan Gyulay

Colecția de la Turdaş şi prima semnalare în arheologia ungară şi universală a pătrunderii scrisului şi culturii sumeriene în Europa, prin mijlocirea triburilor tracice.

Într-un articol publicat în limba maghiară în revista "Korunk", nr.3/ 1972 se arată că cercetările ce se referă la începuturile civilizației europene, citează din ce în ce mai frecvent numele unei savante ungare – TORMA ZSOFIA – amintit până în prezent, în cel mai bun caz, numai ca un precursor al luptei pentru emanciparea femeilor din țara noastră.

Torma Zofia a sesizat pentru prima oară legăturile culturale dintre Mezopotamia, Troia şi Ardeal şi pătrunderea în Europa a scrisului şi culturii de origine sumeriană, prin aria sud-est-europeană a acestei culturi şi tot ea a făcut şi prima comunicare în acest sens, la forul de un înalt rang al lumii ştiințifice de atunci, la Congresul de arheologie din 1880, ținut la Berlin.

În faza inițială a cercetărilor, afirmația sa părea atât de cutezătoare, încât unii arheologi (F. Pulszky, I. Hampel, P. Reinecke) nu au vrut să o accepte nici ca ipoteză ştiințifică. Despre această fază a cercetărilor ei, Torma Zsofia relatează în notele sale autografice, nepublicate până în prezent, următoarele:

"… am prezentat specialiştilor care au participat la congresul arheologic ținut în 1880 la Berlin şi în 1882 la Frankfurt am Main – pentru semnificația lor cu totul nouă şi importantă – exemplarele cele mai remarcabile ale obiectelor deosebite, de piatră, os, ceramică şi metal, descoperite într-un număr de mai multe mii la săpăturile de la Turdaş şi am atras atenția asupra acestora în disertațiunea mea… În urma acesteia, participanții au recunoscut marea lor importanță, apreciind că ele pun într-o lumină nouă clarificarea unor probleme ale epocii preistorice.

Deoarece însă noutatea acestora i-a surprins şi pe specialiştii arheologi, am fost nevoită să mă decid să le studiez eu însămi, cu toate că eram pe deplin conştientă cât de anevoioasă va fi înaintarea mea pe acest hățaş deschis de mine şi căutarea – fără busolă şi fără odihnă – a punctelor de sprijin de care aş putea ancora descoperirile mele.

Am fost nevoită să supun obiectele colecției mele unei analize amănunțite, folosindu-mă de metodele arheologiei comparative. Concluziile rezultate din împrejurări conjugate m-au dus la convingerea că, în privința epocii primitive de la Turdaş, să presupun că acest loc, cât şi alte aşezări primitive din Ardeal, au fost locuite de acei Geți şi Daci, de neam trac, pe care primul istoriograf elen, Herodot, cu 500 ani î.e.n. îi aminteşte ca fiind locuitorii teritoriilor de pe lângă "Maris", adică Mureş.

În obiectivele descoperite la Turdaş am recunoscut atunci acea cultură născută din elementele culturii babiloniene – caldeice şi perfecționată împreună cu arta egipteană în Siria, care a fost asemănătoare culturii Tracilor din Troia şi căreia, aici în Dacia, nu i-a premers cultura galo-celtică, cultura pelasgo-elenă, cunoscute de arheologi până în prezent.

Conform inscripțiilor cuneiforme din Babilon, poporul străvechi al acestui imperiu a fost un popor akkad-sumerian şi comparând semnele scrisului ideografic ale acestui popor, gravate în tablele de piatră şi de lut, precum şi însemnele şi atributele reprezentative ale ceremoniei lor cultice religioase cu acele obiecte din colecția mea, care reprezintă cultul, am demonstrat amănunțit prin figuri, în lucrarea mea ilustrată Ethnographische Analogien/Analogii etnografice / editată la Iena în 1894, că trăsăturile rezultate din influența modificatoare a folclorului primitiv, se reflectă în credința şi în obiceiurile cultice ale popoarelor suprapuse, de azi… cum au existat ele şi în Troia la poporul trac al regelui Priam, şi că din această cauză sunt identice iero-ideogramele şi inscripțiile ce exprimă noțiunile cultice ale preoților din Babilon, Troia şi Dacia, ca reprezentări întrutotul adecvate lim-

bii simbolice a obiectelor, ce au fost gravate pe idolii şi alte diferite obiecte rituale din colecţia mea, aşa încât pentru dezlegarea acestor scrieri simbolice poate fi folosită una şi aceeaşi metodă şi schemă".

La congresul din 1880 ţinut la Berlin, Torma Zsofia s-a întâlnit şi cu descoperitorul Troiei "homerice" şi istorice, Heinrich Schliemann, care a luat cunoştinţă, cu surprindere, că în Ardeal, un arheolog de aceeaşi categorie – infierat ca diletant, dar de o intuiţie genială – a găsit obiecte asemănătoare celor din Troia, ce dânsul le-a crezut "homerice". Cele două descoperiri s-au completat, confirmându-se reciproc, aşa încât Schliemann, într-una din cele mai importante opere ale sale, în "Ilios" – care tratează săpăturile de la Troia şi rezultatele obţinute - se referă pe larg la cercetările făcute de Torma Zsofia şi la obiectele găsite de dânsa.

Torma Zsofia – la îndemnul lui Schliemann şi a cercului său de prieteni – între care marele orientalist englez, Archibald H. Sayce – şi-a dezvoltat pe mai departe teoria sa privind desenele gravate pe obiectele găsite la Turdaş şi a înclinat să creadă că a descoperit prima manifestare europeană a scrisului.

Că această descoperire nu a fost o pură intuiţie, ci rezultatul unei munci conştiente de cercetare, o dovedeşte – în afara studiilor aparţinând lui Torma Zsofia, în parte publicate, în parte inedite – mai ales corespondenţa sa, întreţinută cu arheologi, orientalişti, antropologi şi alţi specialişti.

În corespondenţa sa de însemnătate istoriografică, încă needitată, constând din peste 300 scrisori, se găsesc, pe lângă scrisorile lui Schliemann şi Sayce, şi scrisorile lui F. Hoverfield din Oxford, Julius Jung din Haga, Eduard Krause şi Adalbert Voss din Berlin, M. Munch din Viena, Paul Reinecke şi Johannes Ranke din Munchen.

Obiectele adunate de Torma Zsofia au fost sistematizate şi descrise de Roska Marton (3) iar o parte a corespondenţei sale ştiinţifice cu savanţii din străinătate a fost publicată în limba maghiară. (4).

În anexa articolului semnat de Gyulai Pal şi prezentat în extras în cele de mai sus, au fost reproduse câteva scrisori dintre care şi cea a lui Schliemann, redactată în limba franceză şi datată din Atena la 9 februarie 1882, din care citäm:

"…Dacă semnele şi simbolurile gravate în pietrele găsite de Dv. Au fost răstălmăcite la congresul din Berlin, ele vor fi recunoscute desigur acum, de când a apărut Iliosul meu, şi de când o mare parte a colecţiei mele din Troia s-a prezentat poporul german şi a fost expus în muzeul din Berlin. În noua dv. lucrare va fi deci suficient ca dv să vă referiţi numai la analogiile ce se găsesc în Iliosul meu. Am trecut în fugă peste figurile anexate de dv. Prezintă un interes deosebit anexa a VI-a, unde mai ales altarele cu flăcări mă surprind, ele fiind de acelaşi fel ca cele prezentate în Ilios sub nr. 1911, 1914, 1913, 1915. De asemenea merită atenţia semnul w despre care a scris savantul orientalist Sayce, în Anexa sa, pag. 766-781". Scrisoarea este urmată de un post-scriptum în limba germană, scris de Schliemann (şi reprodus în facsimile), cu următorul text:

"Din păcate m-am simţit nevoit de a dicta scrisoarea de mai sus în limba franceză, deoarece secretarul meu nu cunoaşte lb germană, iar eu sunt copleşit de lucrări. *E în afara oricărui dubiu, că Troienii au fost Traci şi că odată, în timpurile preistorice, Ardealul şi Ungaria au fost locuite de un trib tracic,* (5) numai în acest fel se poate explica identitatea mai multor semne din Troia şi de la Dv, care au fost găsite în alte locuri. Dintre idolii Dv numai doi îi văd ca fiind asemănători celor din Troia (Nr. I, 1 şi nr.II, 4)

Referindu-se la semnul w Schliemann mai adaugă:

"Şi eu m-am ocupat de acest semn la pag 394, unde m-am referit la dv şi la descoperirile dv. Aş mai putea adăuga că acest semn a fost regăsit recent, de către Christian Hostan din Celle, în relief, pe vasele din mormintele săpăturilor din Darzan. Dacă semnele reproduse de dv în anexa 7 reprezintă, cum credeţi dv, caracterele unui scris, în această privinţă nu îndrăznesc să dau vreo părere. Dv nu puteţi face ceva mai bun, decât să le comparaţi cu acele semne troiene, pe care Sayce le tratează în "Anexă".

Semnificaţia acestui semn, pe care unii îl identifică cu tridentul lui Poseidon (Neptun) şi îl cred reprodus în motivele ornamentale ale portului popular din Bihor, nu a fost încă dezlegat nici înţelesul scrierii ideografice folosite în inscripţiile şi figurile gravate pe obiectele de cult ale colecţiei din Turdaş.

Dacă figurile şi semnele gravate pe obiectele găsite ar putea fi identificate cu caracterele scrise ale unei limbi abandonate, ele ar putea forma un indiciu preţios pentru identificarea substratului limbii române contemporane.

Misteriosul cuvânt „*Ler*" din colindele românești

Prof Maria Ciornei

Colindele sunt străvechi creații care vin din adâncurile istoriei. Ele consfințesc legăturile poporului dacoromân cu Zalmocsis-Dumnezeu, sunt moşteniri de la străbunii lor pelasgii-hiperboreeni care, în acestea slăveau pe Regele cel Mare al Lumii.

Ceea ce rămâne încă în ceață, neexplicat, este refrenul.

În ziarul „*Vestitorul Ortodoxiei Românești*", nr 61-62, 1991, există o însemnare privind sintagma „*Hai Lerui*,*Doamne*", autorul articolului găseşte etimologia în „*Halleluyah Domine*", însemnând „*Slavă Ție, Doamne!*" Această formulă implică şi fenomenul rotacismului, terminat înainte de venirea slavilor-începutul sec al VII-lea, rezultând formele „*Alleluia, Domine!*" şi de aici, „*Hai Lerui, Doamne* "".

Constatăm că problema a preocupat încă pe Dimitrie Cantemir, care în „*Descriptio Moldoviae*" crede că lexemul *ler* are ca origine numele *împăratului Aurelian.*

Şi A. D. Xenopol – „*Istoria românilor din Dacia Traiană" - III 1998 Buc pg.* 492 spune*: „problema refrenului a rămas neelucidată, refrenul e neînțeles; „Ler o Ler, Doamne, Ler!", invocă, poate, larii romani, sau mai curând pe împăratul Aurelian".*

Ion Popescu Sireteanu propune o etimologie pastorală şi anume: *oile lui/ oile lelui/oi lerui.*

D. Ciohodaru are în vedere o etimologie în legătură cu mitul cavalerului trac – „*Oh! ille heros et Domine".*

In volumul – „*Dicționar de etimologie generală !"* - Buc. 1989, pg.296-297 Victor Kernbach, propune etimonul irlandez – „*Ler, zeu celtic al mării, ler-ire=mare, devenit Llyr în wells, preluat de dacii veniți în contact cu aceştia".*

Şi totuşi nu exclude faptul că termenul că ar proveni din fondul prearic de dinainte de venirea celților în Irlanda.

Acelaşi autor în „*Universul mitic al românilor"* – Ed. Ştiințifică, 1994, pag 35, 105, consideră cuvântul *Ler* un fenomen onomastic singular rămas până acum *nedescifrat* care, mai ales în colind, este „*un nume magic, arhetipal, aproape numele în sine, o invocație către o persoană primordială divină, sau umană, o formulă obscură, devenită aproape o formă de sonoritate pură, un refren incantatoriu*".

Colindele, aceste cântări, preaslăvesc pe Zamolcsis-Dumnezeu, şi-şi trag seva din imnele sfinte cântate încă în vremuri imemoriale, ab origine, de tineri inițiați în tainele Cerului, numiți *leruni*.

Aceştia erau selectați din rândul călugărilor plestoi şi ktişti, care alcătuiau corul sacru, conduşi de Marele Preot.

La marile serbări închinate lui Zalmocsis, pe lângă caracterul de slăvire, cântările acestea aveau şi puteri psihopompe. Colindele, în care apare invocația cea mai des întâlnită – „*Ler, Doamne Ler*", creau un flux de energie benefică asupra întregii colectivități.

Având în vedere forța magică şi incantatorie ce o dau refrenele colindelor, în care există invocația amintită, sub diferite variante, ca şi imposibilitatea intervenției în conținutul lor - era considerat un păcat intruziunea în text - nu putem decât să constatăm extraordinara vechime a colindelor, poate mai vechi decât basmele, preluate şi adaptate şi de creştinism, căci acestea, de fapt proslăveau pe acelaşi Dumnezeu al pelasgilor daco - români.

Este aceasta şi o dovadă în plus că dintotdeauna pelasgii-valahii au fost monoteişti.

Această populație a păstrat până azi caracterul sacru al colindelor, în varianta mai nouă, vorbindu-se de Dumnezeu-Iisus, fără a atinge cu vreo schimbare refrenul simțit ca ceva ce ține de divinitate, în mod intuitiv, căci timpul a şters din memoria colectivă sensul exact al acestuia.

Vasile Lovinescu spune răspicat şi convingător, în cartea „*Dacia hiperboreană*", Ed. Rosmarin, Bucureşti, 1996, pag. 23, *"colindele nu sunt, bineînțeles latine, ci urcă la obârşia comună proto-pelasgă într-o antichitate abisală-ele sunt tot ce mai misterios în poezia populară românească*".

Aceste colinde, constituiau un ritual cu caracter nu numai sacru, dar-precum am spus - şi apărătoare de duhurile rele, şi izvor de pogorâre a beneficului peste toată firea, având, în primul rând un rol profund religios, protector al vieții morale şi familiale, implicând, în fapt întreaga existență, invocând Puterea Divină şi nu era un ritual incantatoriu, sacru numai cu caracter agrar, cum spune Petru Caraman, care s-a extins apoi asupra tuturor laturilor vieții de la țară.

Ele sunt izvorâte din nevoia de comunicare cu Divinitatea din necesitatea protecției Acesteia. Aceste colinde puneau sub ocrotirea lui *Ler-D-zeu-Zalmocsis*, omul şi universul.

Proto-dacii, românii de mai târziu, în aceste cântece sfinte cereau ca de cei răi să fie apărați, preoților să li se întărească harul, ca să alunge de la cei din jur, de la familie, farmecele. Ei erau conştienți că cei care colindă erau curățați sufleteşte şi trupeşte prin invocarea sacrului.

Colindele dacilor erau expresia legăturii directe cu Zalmocsis, căci puneau în invocarea lor răspunderea pentru o viaţă curată şi se rugau ca pe cei cu ochi răi să-i cureţe de puterile malefice, roadele să fie îmbelşugate, pe bogaţi să-i facă miloşi, pe cei milostivi să-i întărească, şi tuturor să le aducă bucurie.

Erau convinşi că pe cei ce cred în Zalmocsis, aceste invocaţii îi fac mai buni şi pe tot neamul îl binecuvântează şi le apără cetatea de barbari.

Lerunii, tinerii călugări cântau aceste imnuri de slavă, şi prin aceasta se înălţau spiritual pe ei, dar înălţau şi pe toată obştea. Chiar vestalele Marelui Preot aduceau, ca şi Marele Preot însuşi, Harul lui D-zeu, cântând.

În timpul intonării acestor cântece sfinte, într-un spaţiu foarte mare se făceau sacrificii. Se pecetluia ceea ce era jertfit, jucând desculţi în jurul marilor pietre ale Templului celui Mare, din incinta sacră.

Pentru a da puteri pământului lucrat şi, mai ales pentru a nu întrerupe fluxul comunicării cu divinul, aceste colinde se cântau. Acest lucru îl întâlnim şi azi în ritualurile de slujire în bisericile creştine.

Iniţiaţii chemau prin aceste rugăciuni ca Stăpânul Vieţii şi al Morţii-Zalmocsis să le dea înţelepciune tuturor celor de faţă şi ca marele altar al Sarmisegetuzei să fie apărat, prin marile pietre care sfinţesc şi curăţă cele mai mari păcate care-s moştenite.

Aceste cântece intonate de călugări tineri pentru a-L invoca pe *Ler, Domnul, Ler* aveau, după cum se vede, valenţe multiple.

Se explică de ce, în mai toate colindele, şi mai ales, în cele foarte vechi, apar aceste formule misterioase.

Ele sunt codificări, simboluri ce exprimă puterea dată de D-zeu, acestor formule magice, înţelese la început de toţi, apoi doar de cei iniţiaţi, ca în fine să se piardă sensul lor adevărat.

Aceste simboluri includ toată spiritualitatea daco-pelasgilor, de la funcţia defensivă, la cea socio-morală şi religioasă.

„*Dicţionarul de etimologie generală*" – Bucureşti, 1989, consideră imposibilă stabilirea unei etimologii a refrenului.

Am descoperit un antroponim românesc şi anume *ANGHELEA* care în limba pelasgă are următoarea identificare:

Angeleus leanurus pasturunt

Cei mai curaţi păzitori ai datinilor care conduc obştea

(iniţiaţii, călugării)

Vom aduce explicaţii la ceea ce am afirmat; avem în vedere că *angelus* a dat mai târziul cuvântul *înger* - aşa cum cuvântul *pasturunt* a dus la românescul *păstor* şi de aici *a păstori*. E vorba de *preotul care conduce, păstoreşte turma, vezi Biblia*.

Rămâne să lămurim ce este cu termenul *leanurus*.

Acesta dezvoltă următoarele forme - de la *leanurus-leanuru* rezultând prin rotacism *leruru-leruler*. Prin etimologie regresivă am descoperit şi cuvântul *Ler* care înseamnă *Zalmocsis-D-zeu*, şi în mod cert denumirea lui a dat pe cea a cântăreţilor *leruni*, întâi existând, în cazul nostru, obligatoriu, obiectul adoraţiei şi mai apoi adoratorii.

Leanurii-lenurii-lerunii sunt acei tineri iniţiaţi despre care am vorbit mai sus, şi care sunt în legătură cu obiceiurile sfinte, cei ce păzeau, şi intonau cântecele sfinte.

Considerăm că termenul *leruni* este foarte vechi şi, că, mai ales a dispărut ca realitate, pentru că, efectiv au dispărut, ca existenţă, cântăreţii iniţiaţi de Marele Preot, cel mai devreme imediat după reorganizarea vieţii dacilor în munţi, după retragerea aureliană, dispersarea implicând şi o răzleţire a călugărilor şi a organizării lor după reguli religioase, privind strict manifestarea misterelor zalmocsiene, în prezenţa Marelui Preot, în mod obligatoriu, în incinta sacră de la Sarmisegetuza.

Colindele au rămas. Limba în care ele există e aceeaşi limbă pelasgă, dar privită într-o transformare firească, în condiţiile oferite de realităţile existenţei, înregistrată ca evoluţie normală spre limba daco-română.

Lexemul *ler* poate fi certificat şi de cuvântul pelasg *lar(us),* atestat la latini, ramură a pelasgilor - la ei *larii* şi *penaţii* erau zeii casei dar şi ai pădurilor şi ai câmpiilor. Şi în vechea idiomă tursenă (etruscă) s-a mai păstrat acelaşi cuvânt *lariu(lar),* cu înţelesul, de *stăpân, păstor* - spune N. Densusianu – „*Dacia Preistorică*", Bucureşti, 1913, Institutul de Arte Grafice „Carol Göbl".

Acest cuvânt *lar* este forma coruptă a lexemului *ler* - avem în vedere originea comună, pelasgă a limbii dace şi a limbii latine.

Studiind atent colindul originar dacic, se observă că, datorită religiei diferite a dacilor monoteişti de a romanilor politeişti, înclinaţi spre decadenţă, la romani elementul de sacralizare dispare treptat.

La început *larii* aveau legătură oarecum cu ceea ce numim azi sacru: putem considera pe zeii casei echivalentul sfinţilor. Mai târziu acest termen capătă şi sensul de *stăpân*. La etrusci – populaţie pelasgă - devine un titlu onorific: *Lar Porsena*, *Lar Tulumnius, Lar Tanais*.

Şi în unele colinde româneşti citate de N. Densusianu în comuna Bora-Ialomiţa şi în Ciuhanca comitatul Dabâcă – „*Dacia preistorică*", pag 848, se găseşte cuvântul *lar*

E un lar **de păcurar**
Cu fluiere de luere
Când din fluiere zicea
Toate oile plângea-

*

Sus în plaiul muntelui
Sunt trei lari **pecorari**
Pecorariu, stăpânul turmei, aduce

aminte de ciobănaşul mioritic care are puteri supranaturale, este legat de mioarele sale, iar acestea înţeleg durerea exprimată de cântecul doinit şi se umanizează, plâng.

Între oiţele sale şi stăpân există un flux de transmitere a sentimentelor.

Prin relevarea trăirilor, colindele acestea se apropie de cele sacre, în care oamenii-prin iniţiaţii în misterele zalmocsiene, la început şi, mai apoi, şi prin colindătorii obişnuiţi, slăvesc pe Atotcreatorul, aceasta implicând un complex de sentimente.

În aceste colinde, ideea de *stăpân* trimite la semnificaţii mai largi, chiar religioase.

Acest cuvânt păstrează ceva din sensul arhaic al lui *Ler Împăratul Lumii, Dumnezeu cel Sfânt*, pentru că şi El păstoreşte.

Apelativul de – *sfânt* coboară mai târziu, din imnurile de slavă cu caracter sacru; în basme există un *Ler, Împărat,* ba chiar este adăugat unor personalităţi de excepţie, una dintre acestea fiind *Galer Ler Împărat,* despre care vorbesc istoricii antici, dar şi cei contemporani.

Galer-Ler, devine *August* şi în anul 305 e.n. va decreta Dacia Mare, Imperiu. El dă prioritate limbii vorbite de mama sa Romula, de armata imperială şi de cei 41 de împăraţi traco-daci, ce au condus Imperiu Roman de a-lungul timpului.

Înţelegem că Galer-Împăratul a devenit *Sfânt* pentru că a repus Dacia în drepturile de demult, ca o mare putere culturală şi politică, despre care menţionează documentele epocii.

Exemple de asemenea personalităţi legate de ideea de sacru, găsim şi în timpuri relativ recente, şi avem în vedere pe *Ştefan cel Mare*, denumit şi *Sfânt* încă din timpul vieţii, datorită aceloraşi motive şi anume păstrarea drepturilor şi a spiritualităţii neamului în vremuri de restrişte, cu mari jertfe - cu alte cuvinte şi Ştefan Domnul este un *uns a lui D-zeu*, adică *Ler*. În cea mai largă accepţie *ler* înseamnă *cel Sfânt*, iar în cea mai

Monedă bătută cu efigia împăratului Galeriu

restrânsă el este însuşi *Zalmocsis-D-zeu* - aceste sensuri se desluşesc în funcţie de structura refrenului, mai simplă, adică reprezentând prototipul, sau mai dezvoltată, dar în acelaşi timp şi mai încifrată.

Dar să ne întoarcem la discuţia despre cei doi termeni.

Dacă privim cu atenţie aceste cuvinte *lar* **şi** *ler*, **observăm că se încadrează în aria semantică a cuvântului *stăpân*, dar invocaţia *ler* din colinde păstrează integral ideea de sacru pentru că *Ler* este *Cel Sfânt, Stăpânul, Creatorul.***

Am găsit consemnate diferite variante ale refrenului colindelor, cel mai des întâlnit este *//Lerui, Doamne, Ler//,* dar şi *//Oi lerunda, Lerui Ler/ /, //Ler- Leroi//* (G. C. Teodorescu), *Hai Leru-mi, Doamne, hai* - (T. Burada).

Cele mai stranii şi incitante refrene le-am întâlnit în Ardeal, *//Ler Leroi, Doamne, Ler//, // Iahoi! Leroi Doamne Valerunda//*, *//Lerui da Lerui Lerui //* şi în cele consemnate de V. Lovinescu în volumul „*Dacia hiperboreeană*" - Ed. Rosmarin, Buc. 1996, pag. 23-25 şi 37, 38 şi anume, alături de sinteticul *//Ler, Doamne, Ler//* (*Leroi Doamne Ler*) şi altele ca - *//Ia! Voileranda Lerului Doamne//*, *//Ia Ler Doamne Ler// Oi Lerondai Leroi Doamne,-//Hoi Leronda Lerului Doamne Ler,// Aleroi, Leru, Leor,//-Iaho! Ler, Doamne, Ler Io !Leroi, Valerunda-//.* Alte forme apropiate am întâlnit în volumul „*Culegere de colinde din Transilvania*" de I. Sărac - *//Oi Lerunda Lerui Doamne//-Aho, Lerui Ler//.*

Încercăm să desluşim semnificaţia refrenului, atât de diferit, dar şi unitar în acelaşi timp prin prezenţa oblgatorie a lexemului *ler.*

Sintagma *„Lerui (Leroi), Doamne, Ler"* poate fi descompusă în cuvintele: *„Leru-i(oi), Doamne, Ler"* - vocala *i* este forma scurtă pentru verbul la prezent (*este)* ca şi diftongul *oi* care în context este o formă a cuvântului i, **rezultatul unei pronunţii locale, cu acelaşi sens verbal.**

Sintagma amintită se poate traduce: *Sfânt este Domnul Sfânt*; având în vedere echivalentul, ca sens, al cuvintelor *Sfânt* şi *Dumnezeu - Zalmocsis* putem înţelege acest refren şi astfel – *Dumnezeu este Domnul Sfânt.*

Deşi formularea e scurtă, completarea ce se impune este - *şi imnuri de slavă aducem Ţie*. Constatăm că acest refren, cel mai des întîlnit până azi este o rugăciune complexă şi completă, ceea ce arată şi fiinţarea ei continuă peste timp. Ne vom opri asupra celui mai misterios, mai straniu şi mai deosebit refren întâlnit:

Iaho ! Ler-Doamne, Ler, Io-Leroi Valerunda

Iaho* este o forma compusă din** IAHVE **şi verbul** *a fi* **cu forma populară despre care am mai vorbit,** *oi* **(adică** *îi (este)). Rămâne să demonstrăm.**

Numele în ebraică a lui D-zeu, adică IAHVE este preluat din limba pelasgă.

De altfel încă din vechime a existat o polemică condusă de Origenes care-i acuza pe iudei că s-au inspirat, în religia lor după cea a dacilor. Chiar şi istoricul iudeu Ioseophus Flavius vorbeşte de asemănările foarte mari între viaţa morală şi credinţa esenienilor, un fel de călugăr iudei, cu religia şi

preceptele existenței călugărilor ktiști şi pleistoi daci, în opera „*Antichități iudaice*".

Să revenim *–Iaho!=Iahavanus-Iahvan-Iahva-Iahve(a)*

Dumnezeu (Cel ce ține cerul în mâini)

Ler, Doamne, Ler-

Sfinte, Doamne, Sfinte

Io-Ionus-junus-junu-(tânăr), adică *tinerii inițiați, călugării, lerunii ce cântă cântece sfinte*

Leroi = Ler + oi(îi,este) = Sfânt este

Valerunda-acest adjectiv pelasg se traduce *preamărit;* există şi verbul pelasg *valerandur* însemnând *a binecuvânta.*

Se observă uşor că adjectivul şi verbul au rădăcină comună, aşa că cele două cuvinte au tangențe de sens.

În concluzie să traducem refrnul*:*

Iaho! Ler, Doamne, Ler, Io Leroi Valerunda

Dumnezeule ! Sfinte, Doamne, Sfinte, noi tinerii, pe Tine Preamărit,

călugări, ce eşti D-zeu Te slăvim,

în cântece Cel Sfânt Te binecuvântăm sacre

În traducere liberă: *Rugăciuni trimitem către Tine, Doamne, Dumezeule Sfinte, fii Preamărit şi binecuvântat pentru toate*.

Celelalte formulări ale refrenului se desluşesc acum uşor:

Ia! Voileranda Lerului

Ia = este forma prescurtată de la *Iahve,*

Voileranda = formă locală de la *valerunda*

Lerului= Sfntului

Putem conchide = *Dumnezeule, Preamărit, Ție, Domnului Sfânt(ne rugăm)*

Iahoi! Leroi, Doamne, Valerunda = Preamărit

Dumnezeule, Sfânt Tu eşti, Doamne, Preamărit,

Binecuvântat

Cuvinte ca: „*Ahoi!, Aho!, Hoi!, Oi*!" sunt forme prescurtate şi corupte de la prototipul *Iahoi*, adică *Iahve* şi verbul *este* cu forma populară prescurtată *oi*, pentru că în timp colindul a ieşit din Marele Templu, a rămas, după trecerea vremurilor vitrege, însă în memoria colectivă, ca imn sacru.

Inițiații s-au pierdut în negura vremii, dar refrenele au rămas aceleaşi, doar modificări în graiul local se mai întâlnesc.

Numai urechea a modificat unele sunete, pentru că sensul exact s-a pierdut, oamenii nemaiînțelegând ce spune refrenul, dar ceea ce au ştiut sigur a fost faptul că el este cântec sfânt închinat lui *Zalmocsis-D-zeu*. Rămânem însă impresionați de câtă apropiere fonetică au aceste refrene, dacă le descâlceşti înțelesurile.

Hoi! Lerunda Lerului, Doamne !

Dumnezeule ! Sfânt şi Preamărit, Ție, Sfinte Doamne, ne închinăm !

Aici găsim şi compunera dintre cuvintele *ler* şi *valerunda*, rezultând *leronda* sau uneori *lerondai*

Lexemul *lerondai* e format prin compunerea prin abreviere

Ler + leronda (valeronda) + i (este)

Sfânt şi Preamărit este (se-nțelege D-zeu).

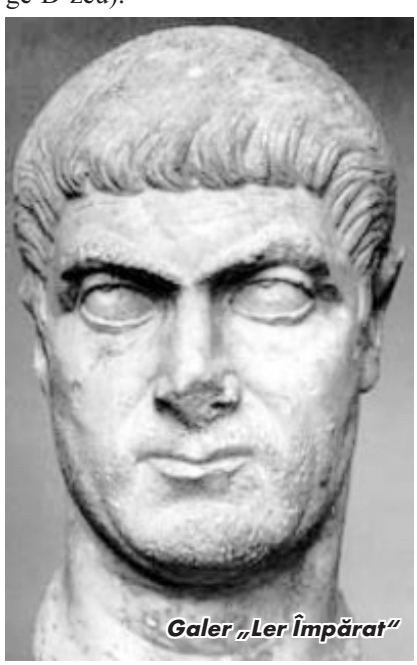

Galer „Ler Împărat"

Şi mai deosebită am găsit formularea:

Aleroi, Leru, Leor.

Aici este foarte interesant modul de formare a primului cuvânt; dacă în unele refrene *D-zeu – Iahve* a păstrat mai mult din cuvântul rădăcină, după cum am văzut - *Iahoi, Ahoi, Hoi,* de data aceasta numele *Creatorului Suprem* este enunțat doar prin vocala *A*, prinsă în cuvântul compus *Aleroi*

Lexemul *Aleroi* se alcătuieşte din:

A=IAHVE (IA - A) Ler + oi (îi-este)

D-zeu Sfânt este

A - Ler- oi, Leur Leor

Refrenul de mai sus are sensul: *D-zeu Sfânt este Sfânt, Sfânt*

Şi azi întâlnim între ecteniile de la slujba Sfintei Liturghii cântarea îngerilor: *Sfânt, Sfânt, Sfânt e Domnul Savaot!* (*Savaot* - alt nume pentru *D-zeu*, provenit din ebraică). Această păstrare peste milenii a sensului esențial al refrenului colindelor în desfăşurarea ritualului sacru al Liturghiei ortodoxe (după Sfântul Ioan Gură de Aur) arată că ecteniile despre care am vorbit, sunt o preluare şi în acelaşi timp o continuare a slăvirii lui D-zeu Zalmocsis, fără întrerupere cu aceleaşi cuvinte, dovadă certă a monoteismului dintotdeauna a dacoromânilor, pelasgi.

Coborând cu gândul, dar şi cu inima în adâncurile întunecate ale timpului, putem lumina falii ale existenței unui neam cu o spiritualitate de excepție, care şi-a pus amprenta pe structura intimă a indivizilor săi, profund legați nu numai de pământ, dar mai ales de Cerul Înalt, al lumii esențelor tari şi nepieritoare, având conştiința venirii lor din veşnicia originară, născuind la întoarcerea în Paradis, prin gesturile şi mişcările cele mai sensibile ale sufletului lor, legat de tot ceea ce e Spiritul Absolut, Atoatecreator.

•

FILOSOFUL DACOROMÂN AETHICUS DUNĂREANU – «COSMOGRAPHIA» SI ALFABETUL DACIC / DACOROMÂNESC-ARHAIC

Unul dintre ultimii epopti ai Zalmoxianismului a fost *Aethicus Dunareanu (370 – 435)* **– cunoscut si sub numele de** *Aethicus d'Ister, Aethicus Histricus*, **sau** *Aethicus, Aethicus Philosophus*, **cum în lucrarile timpuriu-evmezice –, nascut într-o familie de nobili dacoromâni – «nobile prosapia parentum» – de la Gurile Dunarii, pe la anul 370 d. H. / e. n., familie ale carei domenii se aflau în** *Dynogaetia* **(în nordul provinciei Dobrogea din România contemporana), în regiunea stralucitului oras-cetate din Dacia Antica, din Dacoromânia primului mileniu d. H., Histria – «... igitur Aethicus, Histriae regione...». Dupa ce a primit o aleasa educatie / instructie în familie, sub ochiul vigilent al tatalui, destoinic Cavaler Zalmoxian / Dunarean (semnele / pecetile confreriilor r a z b o i n i c - r e l i g i o a s e, multimilenare, ale Cavalerilor Zalmoxianismului sunt prezente în istoria Dacoromâniei pâna dincoace de Mihai Viteazul),** *Aethicus* **a urmat cursurile** *"Academiilor" Symposionice Zalmoxiene* **de la Histria, Tomis, ori din Centrele Cogaionice ale Carpatilor Rasariteni si de Curbura (mai recent, au fost cercetate** *pesterile scrise din Muntii Buzaului*, **cu alfabetul dacic / dacoromânesc-arhaic, misteric / initiatic, transmis si prin** *Cosmografia* **lui Aethicus Dunareanu, prin cele peste 40 de copii ale acesteia). Pregatirea complexa, multidisciplinara, de adevarat Cavaler Zalmoxian / Dunarean, i-a asigurat izbânda în calatoria-spirala-planetara-a-Cunoasterii-Absolute, de cinci ani. Date si detalii ale calatoriei întru Dumnezeul Cogaionului / Sarmizegetusei, adica Soarele-Mos / Samosh, s-au conservat în singura lucrare a lui Aethicus Dunareanu / d'Ister – transmisa / cunoscuta pâna azi –, «o lucrare de enciclopedist»,** *Cosmografia / Cosmographia*, **ce a strabatut secolele pâna la noi, în limba latina de sub pecetea stilistica a Valahimii / Dacoromânimii de la cumpana veacurilor al IV-lea si al V-lea. Cele peste patruzeci de copii ale** *Cosmografiei* **– cea mai veche fiind a prezbiterului Ieronim, de lânga Freising / Bavaria, datând din orizontul anului 765 – sunt cenzurate / „abreviate" din interiorul Crestinismului. Dupa cum certifica si Nestor Vornicescu, «în vremea pastoririi lui Arbeo (764 – 784), s-a facut o copie dupa** *Cosmografia*» **lui Aethicus Dunareanu, pastrata «pâna în zilele noastre, în Biblioteca Publica a Universitatii din Leipzig» (Nestor Vornicescu,** *Aethicus Histricus*, **Editura Mitropoliei Olteniei, Craiova, 1986, p. 12;** *infra,* **sub sigla: VAeth / cf. Ieronim, prezbiter de Freising / Bavaria,** ***Proemium*** **la** ***Cosmographia*****-Aethicus, editia Wuttke, Leipzig, 1853 / 1854, dupa manuscrisul transmis din secolul al VIII-lea d. H. / e. n. – «INCIPIT LIBER ETHICI, TRANSLATIO E PHILOSOPHICO EDITO/S/ ORACVLO A HIERONIMO PRESBYTERO DILATUS EX** ***COSMOGRAFIA*** **ID EST MVNDI SCRIPTVRA. EDICTA AETHICI PHILOSOPHI** ***COSMOGRAFI*****»). în urma cenzurarii / „abrevierii"** *Cosmografiei* **lui Aethicus Dunareanu de catre prezbiterul Ieronim de Freising, au mai ramas «aproximativ o suta de pagini» («dimensiuni mai potrivite cu scopurile sale didactice»), fiind pusa «la îndemâna dascalilor si ucenicilor de la scolile episcopale si manastiresti medievale»; «prezbiterul Ieronim (...) a hasurat locurile pe care le-a considerat mai putin interesante si mai ales neadecvate pentru a fi citite si însusite de un crestin»; «ideile si datele lui Aethicus le-a formulat în viziunea sa, prin cuvintele sale, dar – lucru foarte important – din loc în loc a reprodus textual paragrafe întregi din** *Cosmografia* **lui Aethicus» (VAeth, 11); la sfârsitul** *Cosmografiei,* **«abreviata» si data «scolii episcopale de copiere a manuscriselor de pe lânga catedrala locului» (Freising / Bavaria), Ieronim a lasat** *Alfabetul Dacic / Dacoromânesc-arhaic din 23 de litere*, **între care, cele sapte, reprezentând sistemul vocalic al limbii pelasgo-thraco-dace – sistem vocalic ce individualizeaza net dacoromâna / româna de azi între „cele zece limbi romanice":** *alamon* **– A,** *efothu* **– E,** *iosithu* **– I,** *ozechi* **– O,** *înthalech* **– Â, î,** *azathot* **– ~,** *urchoni / yrchoni* **– U. Cu cele 23 de litere (într-o copie din secolul al IX-lea, sunt date nu numai „literele mici", ci si**

„majusculele“ – *infra*), aplicând principiul fonetic în ortografie, scriau numai epoptii Zalmoxianismului (razboinicii-preoti ai Soarelui-Mos / Samosh si Cavalerii Zalmoxieni, Thraci / Dunareni). în popor – „spre a nu se lenevi memoria colectiva“ / „spre a nu muri cel ce înscrie-teaza / scrie“ – era permisa / „recomandata“ doar scrierea ideografica, relevata de arheologie la Carpati / Dunare, în ceramica neoliticului, a antichitatii, a Pelasgilor-Dax (Daci) si a Pelasgilor-Thrax (Thraci), adica a Belagilor-Belachilor > Blachilor / Vlahilor, permanent, din orizontul anului 8175 î. H. / î. e. n., încoace. Aethicus Dunareanu a scris, fireste, *Cosmografia*, în limba pelasgo-thraco-daca arhaica, adica în limba lui materna si, totodata, sacra limba a Zalmoxianismului (din pacate, un astfel de exemplar nu pare a se fi pastrat pâna la noi); apoi a pus *Cosmografia* în circuitul sacrei limbi latine din Imperiul Roman, din orizontul anului 400 d. H., fiindu-i solicitata pentru bogatia de informatii, îndeosebi, din tinuturi necalcate de piciorul vreunui geograf greco-roman pâna în vremea sa. Aethicus Dunareanu si-a tradus lucrarea în “limba oficiala” a Imperiului Roman, adaptând, introducând cu lejeritate multe cuvinte din pelasgo-thraco-daca arhaica în „limpida lui latina dunareana“, chiar dintre acele cuvinte aflate „numai în limba dacilor“, mostenite numai în dialectele nord-dunarene ale limbii române contemporane – de exemplu, *mos / mos* (din pelasgo-thraco-dacicul *mosua*), *murg* (< *murga / murgua*) etc., oglindite în *thothymos, Murginum* etc. A lasat – pe anumite pagini din *Cosmografia* în limba latina – si un numar de texte «enigmatice», destinate, accesibile numai celor din confreria razboinic-religioasa a Cavalerilor Zalmoxianismului de la cumpana secolelor al IV-lea si al V-lea, unele fiind, probabil, ortografiate si în initiaticul / mistericul alfabet al Cogaionului / Sarmizegetusei; astfel de „texte enigmatice“, din pacate, mai toate fost-au „abreviate“ de copistii evmezici; «în secolul al IX-lea, vestitul benedictin de la Fulda, Hrabanus Maurus» (VAeth, 12), «dupa ce citeaza din *Cosmografia* lui Aethicus Dunareanu», mentioneaza *cinci alfabete sacre* ale acelui timp: *ebraic, grec, latin, dacic („alfabetul Aethicus“)* si *vechi-germanic (al lui Lupila / Ulfila, utilizat în traducerea „Bibliei“ pentru Goti).*

Cele 23 de litere ale alfabetului dacic sunt: *alamon, becah*, *cathu*, *delfoy*, *efothu, fomethu*, *garfou*, *hethmu*, *iosithu, kaithu*, *lethfu*, *malathy*, *nabaleth*, *ozechi, chorizech*, *phythyrin*, *salathy*, *întalech, thothymos*, *azathot, reque*, *urchoni / yrchoni, zothychin*. **Alfabetul dacic, transmis din orizontul anului 400 d. H. / e. n. si prin *Cosmografia* lui Aethicus Dunareanu, a fost utilizat numai de catre epoptii Zalmoxianismului, dupa cum s-a mai subliniat, în scrieri cu profund caracter secret, misteric / initiatic. Ideogramele „tip *Tablita-Soare*“ (5300 î. H. – Tartaria / Ardeal) au fost preluate de ceramica dacoromâneasca – din vestite centre – ca „motive geometrice“, „motive“ ce rasar peste mielnii, cu sacrele lor sensuri, si în portul popular al Valahilor / Dacoromânilor din secolul al XX-lea. Astfel, ideograma („motivul“) *romb,* semnificând *hierogamie, casatorie sacra,* poate fi urmarit(a) permanent, din orizontul anului 8175 î. H. / î. e. n., de pe falanga de ecvideu de la Cuina-Orsova si din ceramica neoliticului, pâna pe costumele dacoromânesti din Moldova anului 1940 / 1950. Dar nenumarate sunt si inscriptiile din spatiul Pelasgiei / Valahiei (Daciei / Dacoromâniei) scrise cu acest alfabet – al carui „cod“ îl dam mai jos –, inscriptii catalogate de cercetatori ca „nedescifrate“. Muzeografii / arheologii se pot antrena de-acum în „sacra lectura“ a „indescifrabilelor“ inscriptii stramosesti, în limba pelasgo-thraco-daca, sau valahica, adica în limba dacoromâna arhaica, sacra limba a Zalmoxianismului.**

Cosmografia **lui Aethicus Dunareanu dovedeste spiritul enciclopedist-salmosian / zalmoxian al**

Dacoromânului / ”Straromânului”, «munca sa fiind adevarata cercetare etnologica, la nivelul si în conditiile posibile atunci, cu un remarcabil simt al investigatiei», caci în «observatiile lui asupra tinuturilor strabatute si asupra neamurilor întâlnite» a retinut «date aproape amanuntite despre viata popoarelor pe care le-a cercetat, cultivate sau unele considerate salbatice, despre zeii lor, despre moravuri, despre mestesugul construirii navelor, despre virtutile razboinice, despre arme si sisteme strategice, despre bogatiile acelor tinuturi: aur, fier, pietre scumpe, grâne, animale etc.» (VAeth, 9). Ca epopt al Zalmoxianismului, ca sol întru Tatal-Cer / Soarele-Mos (Samasua / Samos, “Salumasua / Salmos-Zalmas-Zalmoxis”), aidoma înaintasilor cu *stiinta de a se face nemuritori*, **Aethicus Dunareanu – dupa cum reiese din** *Cosmografia* **“abreviata” – a urmat / strabatut calea-spirala-planetara** *– cunoscând America mai devreme cu un mileniu decât Columb –*, **pornind din Dacoromânia spre sud si înaintând “mereu la dreapta” (potrivit celor stabilite în Cogaion / Sarmizegetusa înca din orizontul anului 1600 î.H. / î.e.n., anul Reformei Zalmoxianismului): prin Hellada / Grecia (Atena), Canaan / Libia, prin Egipt si nordul Africii, prin Hispania (ori: din Africa, în Sicilia, Italica Peninsula), prin Franta, prin “[arile Germanice” / ”[arile Balticii” (Germania, Danemarca, Suedia, Norvegia), prin Arhipelagul Britanic (în asteptarea unui timp prielnic traversarii Atlanticului, construindu-si ambarcatiunea, formându-si echipajul-calauza alaturi de echipajul din suita-i salmosiana / zalmoxiana de razboinici ai lui Sol-Ares), prin Groenlanda si «[arile Marii înghetate» (Canada, Alaska, Arhipelagul Aleutin / Nipon), prin Japonia, Mongolia, China, India («calatorind pe Gange cu o nava proprie, continuând calatoria pe apa pâna în Ceylon» / Shri Lanka – VAeth, 9), prin Mesopotamia / Babilonia, Portile Caspice / Alania, Armenia, spre a se reîntoarce în Dacoromânia-i natala în “al cicnilea an” si spre “a preda stafeta” noului Mesager Celest, “semanator” de dreptate / ”etica” precum Fat-Frumos, cel vectorizat în toate actiunile sale spre [ara-Tieneretii-fara-Batrânete-si-Vietii-fara-Moarte. Textele “enigmatice”, adica initiatic-salmosiene / zalmoxiene (destinate numai epoptilor în Zalmoxianism), scrise în dacoromâna / valahica, utilizând acest alfabet dacoromânesc-arhaic, se alcatuiau dupa un** *cod al Cogaionului / Sarmizegetusei.*

Un astfel de text codificat în spiritul Zalmoxianismului a lasat Aethicus Dunareanu si în limba latina, chiar în *Liber primus* **din** *Cosmografia*: **«Unde parabulam enigmatibus suis adsumptam ait:** *Terrorem terribilem, tot terrarum trivialis torghinavi Trimarcem, turma tergiversantium titillat, turgentium titubata tela tandem trutinata, tritura toracem tacto mucronis...*» (*apud* **VAeth, 58); textul subliniat – în latina Dacoromâniei din orizontul anului 400 d. H. – se citea de initiatul / epoptul în Zalmoxianism în** *„codul“ thothymos-18 (T-18)*, **sau** *codul Soarelui-Tânar / Razboinic,* **necesitând o abordare speciala, din unghiul franjelor semantic-sincretice de la «Tura tantopere Tulchus, triarum tonantium tenit, Malancinorum titanistria, tollora Murginum»** *(ibid.).* **între multe alte pagini „secrete“, se afla în** *Cosmografia* **si «proiectul unui pod la Haellaespont, în termeni enigmatici» (VAeth, 10)*.**

***Variante ale studiului, în revistele:** *Rostirea Româneasca* **(Sibiu), anul al II-lea, nr. 7 - 8, iulie–august 1996, paginile 127 – 131;** *Caietele Dacoromâniei* **(Timisoara), anul II, nr. 5 (22 septembrie – 22 decembrie), 1997, p. 1 sqq.**

Dacă doriți un abonament la

DACIA MAGAZIN

Trimiteți prin mandat poştal suma de 250 000 lei pe adresa Daniela Gridan 2700 Orăştie Piața Victoriei 20.

Veți primi începînd cu luna următoare douăsprezece numere ale publicației noastre. Vă rugăm să specificați pe mandat adresa poştală corectă la care doriți să primiți revista.

R U Ş I N E

În ultimii şapte ani, la fiecare sfârşit de august semnalam cu tristeţe neregulile amplasării unei tabere de arheologie în Incinta Sacră la Sarmisegetusa Regia. Corturi, rufe la uscat, focuri de tabară, manele, jocuri de fotbal şi multă mizerie, acesta era tabloul care an de an se repeta obsedant şi grotesc în faţa celor care se încumetau să viziteze capitala de suflet a dacilor. Protestele noastre se loveau pe de o parte de aroganţa celor care-şi instalau tabăra ca nişte stăpâni absoluţi ai Sarmisegetusei, pe de altă parte de indiferenţa şi complicitatea autorităţilor locale şi centrale.Anul acesta „Asociaţia Dacia Nemuritoare" care a şi instalat în Munţii Orăştiei panouri care făceau apel la civilizaţie, a protestat faţă de felul jalnic în care apărea Sarmisegetusa ocupată nu de romani ci de barbaria unei tabere de arheologie. Anul acesta „Fundaţia Dacia Revival" a descoperit la Sarmisegetusa o adevărată catstrofă ecologico-arheologică pe care cu sprijinul mass-media româneşti a adus-o în atenţia opiniei publice. În plin sit arheologic cu o nesimţire care întrece orice închipuire, la plecare, arheologii din şantierul condus de prof.dr Ioan Glodariu de la Universitatea din Cluj-Napoca, au îngropat gunoaiele produse pe timpul funcţionării taberei.

Materiale cu o biodegradabilitate de peste 1000 de ani(peturi de plastic, baterii, cauciucuri) alături de alte sute de kilograme de deşeuri au fost acoperite cu pământ şi camuflate după ultimele tehnici arheologice. O echipă a Daciei Revival încălcând cu bună ştiinţă legea 182 a patrimoniului a săpat în situl arheologic dezgropând şi demonstrând unei ţări întregi o adevărată culme a nesimţirii. A încărcat cu mânile goale 8 saci cu gunoaie care au fost distribuiţi Directiei de Cultură şi Patrimoniu, Consiliului Judeţean,Muzeului Civilizaţiei Dacice şi Romane, Gărzii de mediu, Administraţiei Parcului Natural Grădiştea Muncelului- Cioclovina.Toate aceste instituţii ale judeţului Hunedoara au fost direct implicate în acest nefericit incident, fiecare dintre ele având pârghia necesară împiedicării lui. Nu au facut-o iar rezultatul a fost pe măsură.

Este timpul acum ca Ministerul Culturii să treacă la curăţenia de toamnă printre angajaţii săi care au permis au întreţinut sau au comis de-alungul anilor această barbarie.

E timpul ca Administraţia Parcului Natural Grădiştea de Muncelului-Cioclovina instituţie care de doi ani de zile există fără a şti de ce există şi consumă aer şi bani fără a da nimic în schimb, să intre în normalitate în legalitate.

E timpul ca Garda de mediu să pună piciorul în prag şi să-şi urmeze menirea pentru care a fost înfiinţată.

E timpul ca autorităţile locale să conştientizeze Sarmisegetusa ca templu al neamului românesc şi nu ca o ladă de gunoi.

E timpul ca cei vinovaţi să plătească pentru crima comisă.

E timpul ca opinia publică societatea civilă să ia atitudinea pe care trebuia să o ia cu mult timp înainte.

Tuturor celor care se fac vinovaţi de acest prăpăd care poate avea urmări ireparabile, noi toţi cei care am protestat într-un fel sau altul, noi toţi cei care am dezgropat gunoaiele arheologilor, noi toţi cei care iubim Sarmisegetusa ca pe o icoană,le adresăm un singur lucru din toată fiinţa noastră :

. . . Să vă fie ruşine !!!